

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βεрукίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Βιβλίο μαθητή/μαθήτριας

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Βιβλίο μαθητή/μαθήτριας

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονίστρια / Αξιολογήτρια

Αικατερίνη Αναστασία Μπρις

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Αρχοντούλα Λαχανοπούλου

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Ζωή Κρόκου

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Ηλίας Σταύρακας

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Σταματία Καμβίσιου

Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών

**Υπεύθυνη Διδακτικού Πακέτου
για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Σταυρούλα Βούρβουλη

Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Βερυκίου | Χρήστος Γκίκας | Ελένη Καβουριάδου
Μαρία Παπαϊωάννου | Γιούλη Χρήστου

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Η Γλώσσα μου

Βιβλίο μαθητή/μαθήτριας

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ
ΟΜΑΔΑ

Μαρία Βερυκίου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70), ΒΑ Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, Med Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού Λόγου

Χρήστος Γκίκας, Εκπαιδευτικός Πληροφορικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, MSc Ηλεκτρονικής και Ραδιοηλεκτρολογίας ΕΚΠΑ

Ελένη Καβουριάδου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ 70)

Μαρία Παπαϊωάννου, Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΠΕ70 Β΄ Αθήνας, Καθηγήτρια – Σύμβουλος του ΕΑΠ, ΜΑ Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, PhD Εκπαιδευτική Διοίκηση

Γιούλη Χρήστου, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ70.50), MSc Ειδική Εκπαίδευση

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Παπαϊωάννου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σίνος Γκιώκας, Φυσικός

ΕΚΔΟΣΗΣ

Τέτη Παλαιοθοδώρου, Φιλολόγος

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Έφη Κοκκινάκη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΜΑΚΕΤΑ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μαρία Παπαδάκη, Γραφικές τέχνες

ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΣΥΛΛΗΨΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Συγγραφική ομάδα

Χρήστος Γκίκας

Το εικαστικό υλικό των σελίδων 6, 7, 17, 20, 23, 25, 26, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 42, 45, 52, 54, 69, 70 (επιγραφές), 73, 74, 75 (δώρο), 77 (χριστουγεννιάτικα στολίδια), 79 (έλκηθρο), 80, 81, 83 είναι shutterstock.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ταυτότητα του βιβλίου 6

1η ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

A. Λαϊκή παράδοση..... 11
B. Ήθη και έθιμα του τόπου μας 17
Γ. Νανουρίσματα - Δημοτικά τραγούδια και χοροί 24
Δ. Επαναληπτική ενότητα..... 30

2η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

A. Σέβομαι τον εαυτό μου 35
B. Σέβομαι τους γύρω μου..... 41
Γ. Σέβομαι τον χώρο που βρίσκομαι 47
Δ. Επαναληπτική ενότητα..... 54

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

A. Επέτειος 28ης Οκτωβρίου..... 61
B. Επέτειος Πολυτεχνείου 68
Γ. Γιορτή Χριστουγέννων..... 74
Δ. Πρωτοχρονιά..... 78

Γλωσσάριο 83

Οδηγός για τον εκπαιδευτικό

Δομή και περιεχόμενο νέων βιβλίων Γλώσσας.

Προτάσεις για ανάγνωση βιβλίων/εκτεταμένων κειμένων.

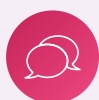
Η ταυτότητα του βιβλίου

Ξεφυλλίζοντας αυτό το βιβλίο...

Πριν από κάθε δραστηριότητα υπάρχουν σήματα.
Κάθε σήμα σου δείχνει να κάνεις κάτι διαφορετικό:

Προφορική
δραστηριότητα

Δραστηριότητα
ανάγνωσης

Γραπτή
δραστηριότητα

Δραματοποίηση

Ακουστική
δραστηριότητα

Ομαδική
δραστηριότητα

Ομαδική εργασία
πρότζεκτ

Ψηφιακή
δραστηριότητα

Ανακαλύπτω τις ενότητες...

Στην πρώτη σελίδα κάθε ενότητας παρουσιάζονται:

Ο τίτλος της ενότητας

1η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι στόχοι της ενότητας

“ Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις: ”

- A. Λαϊκή παράδοση
- B. Ήθη και έθιμα του τόπου μας
- Γ. Νανουρίσματα - Δημοτικά τραγούδια και χοροί
- Δ. Επαναληπτική ενότητα

- Να αναγνωρίζεις γνωστά δημοτικά τραγούδια και παραδοσιακούς χορούς.
- Να ερμηνεύεις μία εικόνα.
- Να αφηγείσαι μία ιστορία.
- Να φτιάχνεις λεζάντες.
- Να χρησιμοποιείς παροιμίες.
- Να εντοπίζεις τις πληροφορίες μέσα σε αφηγηματικά κείμενα και ποιήματα.
- Ήθη και έθιμα του τόπου μας.

Οι τίτλοι των υποενότητων

Λέξεις-κλειδιά

ήθη και έθιμα, παραδόσεις και μύθοι

Η ωραία Αδριάντα των Αθηνών
Θεόφιλος (Χατζημιχαήλ), 1930

Πληροφορίες εικόνας

Σάρωσε για να μάθεις περισσότερες λεπτομέρειες για τον πίνακα ζωγραφικής του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου.

Ο αριθμός της σελίδας

10

Στα κείμενα θα βρω χρωματιστές λέξεις:

Οι **μπλε** λέξεις με οδηγούν στο λεξικό.

Οι **κόκκινες** λέξεις εξηγούνται σε πλαίσιο ή ζητείται η ερμηνεία τους.

Στις **πράσινες** λέξεις θα βρεις οικογένειες λέξεων.

ΓΛΩΣΣΑ Β΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
4η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

2 Διάβασε τον τίτλο του κειμένου που ακολουθεί. Για ποιο θέμα πιστεύεις ότι μιλά;

Τι θα πει **πλανόδιος παγωτατζής**;

Θα πει ότι σήμερα πουλάω παγωτά εδώ, αύριο θα στήσω το μαγαζάκι μου αλλού και μεθαύριο παραπέρα, σε άλλη γειτονιά.

Το πλανόδιο πάρκο

Την ιδέα την πήραμε από τον παγωτατζή:

- Είμαι πλανόδιος, μας είπε μια μέρα. Δεν σας είπα όμως τι ιδέα μάς ήρθε. Είπαμε με τον Μήτσο:
- Τι ζητάμε το καλοκαίρι, εκτός από παγωτά, σ' αυτή την **πόλη**, που είναι γεμάτη πολυκατοικίες, πολυκατοικίες και πολυκατοικίες;

Ε, λοιπόν, να τι λείπει: Ένα πάρκο με δέντρα, καθαρό αέρα και σκιά για παιχνίδι.

- Θα το φτιάξουμε εμείς, του λέω.
- Αδύνατον, λέει ο Μήτσος.
- **Τίποτα δεν είναι αδύνατο**, του λέω εγώ κι επαναλαμβάνω το **ρητό** του παππού.

Ο Μήτσος ζήτησε από τον πατέρα του να του πάρει ένα τευκάκι σε γλάστρα κι εγώ ζήτησα από τη μαμά μια ελιά. Πρωί πρωί την Κυριακή βγήκαμε στη γειτονιά με τα δέντρα αγκαλιά.

- Τι κάνετε; ρώτησε η Φανή.

Είμαστε πλανόδιο πάρκο, της λέω εγώ. Κάθε Κυριακή θα **χυρίζουμε** από γειτονιά σε γειτονιά για να μπορούν τα παιδιά να παίζουν μέσα στο πράσινο.

Η Φανή έσκασε στα γέλια και μπήκε στο σπίτι της. Σε ένα λεπτό ξαναβγήκε με μια

Τι σημαίνει η φράση «**τίποτα δεν είναι αδύνατο**»:

- Όλα είναι παχουλά.
- Όλα μπορούν να γίνουν.

Ρητό είναι μια φράση σύντομη που εκφράζει με κατηγορηματικό τρόπο μια αλήθεια.

Στο τέλος κάθε ενότητας υπάρχει:

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:	Πολύ 😊	Λίγο 😐	Καθόλου 😞
Να μπαίνω στη θέση του άλλου.			
Να σχηματίζω έναν κατάλογο.			
Να φτιάχνω μια λεζάντα.			
Να περιγράφω αντικείμενα.			
Να ερμηνεύω συμπεριφορές.			
Να εξηγώ πληροφορίες.			

Πίνακας αυτοαξιολόγησης

Το βιβλίο της Γλώσσας αποτελείται από:

Το Βιβλίο Μαθητή (3 τεύχη)

Το Τετράδιο Εργασιών (2 τεύχη)

Το Τετράδιο Εργασιών

Ακολουθεί τις ενότητες και υποενότητες του Βιβλίου Μαθητή

Έχει δραστηριότητες

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

και ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

έντυπες

και ψηφιακές

ΓΛΩΣΣΑ Β' ΤΑΞΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
4η ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Α. Φροντίζω τη γειτονιά μου

“ Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις: ”

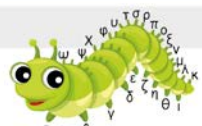
- ✓ Να βάζεις λέξεις που αρχίζουν από το ίδιο γράμμα σε αλφαβητική σειρά.
- ✓ Να δημιουργείς προτάσεις με νόημα.
- ✓ Να βρίσκεις αντίθετα ρήματα.
- ✓ Γιατί κάποιες λέξεις παίρνουν δύο τόνους.
- ✓ Όμοιες λέξεις που όταν αλλάζει ο τόνος τους αλλάζει και η σημασία τους.

1 Χώρισε με την ομάδα σου τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές, όπως στο παράδειγμα.

παγκάκι	πα-γκά-κι	3
φυτά		
λουλούδια		
πόλη		
τσέπη		
εβδομάδα		

2 Βάλε τις παραπάνω λέξεις σε αλφαβητική σειρά.

• _____
• _____
• _____
• _____

Οι λέξεις παγκάκι και πόλη ξεκινούν και οι δύο από το γράμμα π. Ποια θα μπει πρώτη στην αλφαβητική σειρά; Συζητήσε με την ομάδα σου.

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:	Πολύ 😊	Λίγο 😐	Καθόλου 😞
Να βάζω λέξεις σε αλφαβητική σειρά.			
Να δημιουργώ προτάσεις με νόημα.			
Να βρίσκω αντίθετα ρήματα.			
Γιατί κάποιες λέξεις παίρνουν δύο τόνους.			
Λέξεις που όταν αλλάζει ο τόνος τους αλλάζει και η σημασία τους.			

Έχει πίνακα αυτοαξιολόγησης

- A. Λαϊκή παράδοση
- B. Ήθη και έθιμα του τόπου μας
- Γ. Νανουρίσματα - Δημοτικά τραγούδια και χοροί
- Δ. Επαναληπτική ενότητα

“ Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις: ”

- Να αναγνωρίζεις γνωστά δημοτικά τραγούδια και παραδοσιακούς χορούς.
- Να ερμηνεύεις μία εικόνα.
- Να αφηγείσαι μία ιστορία.
- Να φτιάχνεις λεζάντες.
- Να χρησιμοποιείς παροιμίες.
- Να εντοπίζεις τις πληροφορίες μέσα σε αφηγηματικά κείμενα και ποιήματα.
- Ήθη και έθιμα του τόπου μας.

Λέξεις-κλειδιά

ήθη και έθιμα, παραδόσεις και μύθοι

Η ωραία Αδριάνα των Αθηνών
Θεόφιλος (Χατζημιχαήλ), 1930

Σάρωσε για να μάθεις περισσότερες λεπτομέρειες για τον πίνακα ζωγραφικής του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου.

Α. Λαϊκή παράδοση

1

Σάρωσε για ακούσεις το ποίημα. Ποια από τα παρακάτω ζωάκια άκουσες να αναφέρονται μέσα στο ποίημα; Κύκλωσέ τα.

αράχνη καβούρι μυρμήγκι λαγός χελώνα ελάφι ψύλλος ποντικός

«Η αλεπού δέκα χρονών και τ' αλεπουδάκι έντεκα»

Μια μέρα η αλεπού βγήκε από τη φωλιά της και καθόταν στον ήλιο. Η **φωλιά** της ήταν κάτω από το βουνό. Φυσούσε κι ένας αέρας, κρύος χιόνι.

Ύστερα από λίγη ώρα ήρθαν και τ' αλεπουδάκια της κι έκατσαν κι εκείνα κοντά της. Κάτσε, κάτσε, κόντευε το μεσημέρι κι η αλεπού δεν εκουιόταν από κει.

Ένα αλεπουδάκι τής λέει:

- Τι κάνουμε τώρα εδώ, μάνα;

- Ζεσταινόμαστε, να σε χαρώ! του λέει.

- Και πού 'ναι η φωτιά, μάνα;

- Δεν τη βλέπεις; Να την εκεί πάνω, στ' αντικρινό βουνό. Το αλεπουδάκι δεν είπε τίποτε. Ύστερα από λίγη ώρα έβαλε τις φωνές:

- Μάνα, μάνα! Νερό, μάνα!

- Τι έπαθες, παιδάκι μου; Τι το θέλεις το νερό;

- Νερό, μάνα, νερό! Κήκα!

- Πόθεν¹ κήκες, παιδάκι μου;

- Από μια σπίθα. Πετάχτηκε από τη φωτιά που ανάβει εκεί πάνω που μου έδειξες κι έκαψε τ' αφτί μου.

- Μπράβο, παιδί μου! του λέει η αλεπού. Τώρα κατάλαβα πως είσαι έξυπνο και μπορείς να ζήσεις μοναχό σου πια.

Καλά το λένε: «Η αλεπού δέκα χρόνων και τ' αλεπουδάκι έντεκα!»

1. πόθεν: από πού;

Λαϊκό παραμύθι

2

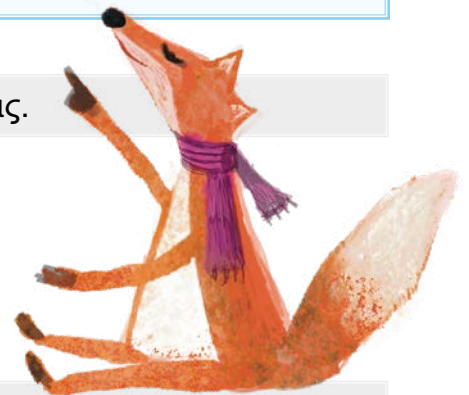
Διάβασε το παραμύθι και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιοι είναι οι ήρωες του παραμυθιού;
- β) Πού ζούσε η αλεπού;
- γ) Σε ποια εποχή του χρόνου διαδραματίζεται η ιστορία;

3

Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Η φωλιά της αλεπούς ήταν κάτω από το βουνό.		
Ήταν μια κρύα μέρα.		
Τα αλεπουδάκια κάθονταν γύρω από μια μεγάλη φωτιά.		
Το αλεπουδάκι ζήτησε νερό γιατί διψούσε πολύ.		
Το αλεπουδάκι κήκε από τον ήλιο που ήταν απέναντι.		

4

Διάβασε προσεκτικά το κείμενο και κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Ήταν μια κρύα μέρα. Γιατί η αλεπού καθόταν ακίνητη έξω από τη φωλιά της;
 - α) Γιατί μόλις είχε ξυπνήσει.
 - β) Γιατί ζεσταινόταν από τον ήλιο.
 - γ) Γιατί έκανε κρύο και δεν μπορούσε να κουνηθεί.
- Το αλεπουδάκι τη ρώτησε: «Και πού 'ναι η φωτιά, μάνα;». Γιατί η αλεπού τού απάντησε «εκεί πάνω, στ' αντικρινό βουνό»;
 - α) Γιατί στο βουνό έκαιγε μια φωτιά.
 - β) Για να το ξεγελάσει.
 - γ) Του έδειχνε τον ήλιο.
- Το αλεπουδάκι, αντί να τα χάσει, φώναξε: «Νερό, μάνα!». Γιατί ζήτησε νερό από τη μαμά του;
 - α) Γιατί πράγματι είχε ζεσταθεί από τη φωτιά που έκαιγε.
 - β) Για να ξεγελάσει κι αυτό με τη σειρά του την αλεπού.
 - γ) Γιατί ήταν πρωί και διψούσε.
- Γιατί η αλεπού χαρακτήρισε το αλεπουδάκι έξυπνο;
 - α) Γιατί παινεύεται για το παιδί της, όπως κάθε μάνα.
 - β) Γιατί κατάφερε να δει τη φωτιά.
 - γ) Γιατί, αντί να το ξεγελάσει αυτή, το αλεπουδάκι κατάφερε να κοροϊδέψει εκείνη.

5

Σήμερα χρησιμοποιούμε τη φράση λίγο διαφορετικά: «**Η αλεπού εκατό χρόνων και τ' αλεπουδάκι εκατόν δέκα**». Κύκλωσε τη σωστή σημασία της.

- α) – Μαμά, οι αλεπούδες ζουν πάνω από εκατό χρόνια;
 - Ναι, η αλεπού εκατό χρόνων και τ' αλεπουδάκι εκατόν δέκα.
- β) – Παππού, εγώ ξέρω περισσότερα πράγματα από εσένα. Πρέπει να με συμβουλεύεσαι.
 - Χα, χα! Μικρέ μου Αντώνη! Η αλεπού εκατό χρόνων και τ' αλεπουδάκι εκατόν δέκα!

6

Γίνε παραμυθάς και διηγήσου στην τάξη το παραμύθι της αλεπούς. Καθίστε όλοι σε κύκλο και με τη σειρά αρχίστε τη διήγηση της ιστορίας. Ο πρώτος κρατά ένα κουβάρι νήματος και, μόλις ολοκληρώσει την πρότασή του, το πετά σε έναν συμμαθητή ή μία συμμαθήτριά του για να συνεχίσει την ιστορία. Οι τέσσερις σταθμοί θα σας βοηθήσουν να θυμηθείτε την ιστορία.

α) Μια φορά, μια αλεπού...

γ) Ένα αλεπουδάκι λέει...

Κόκκινη κλωστή δεμένη
στην ανέμη τυλιγμένη
δώσ' της κλότσο να γυρίσει,
παραμύθι ν' αρχινίσει...

β) Ήρθαν τα αλεπουδάκια της...

δ) Η αλεπού τού απαντά...

Ας δούμε κι άλλες φράσεις που χρησιμοποιούμε σήμερα. Συμπλήρωσε με τη φράση που ταιριάζει.

- α) Η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη.
- β) Εγώ το λέω στον σκύλο μου κι ο σκύλος στην ουρά του.

Τζένη, θα πρέπει να εργάζεσαι λιγότερες ώρες.

- Γιάννη, σβήσε το φως στο σαλόνι.
- Κατερίνα, η μαμά είπε να σβήσεις το φως στο σαλόνι.

Οι παραπάνω φράσεις ονομάζονται παροιμίες.

8

Γνωρίζεις κάποια παροιμία; Γράψε την εδώ.

.....

.....

9

Σάρωσε και σχημάτισε τις παροιμίες.

10

Παρατήρησε την εικόνα 1. Τι βλέπεις;

Εικόνα 1

11

Ποιος τίτλος (λεζάντα) από τους παρακάτω ταιριάζει περισσότερο στη φωτογραφία; Υπογράμμισέ τον.

- α) Ένα μωρό παίζει.
- β) Μια κούκλα από τα παλιά χρόνια.

Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα Β. Παπαντωνίου

12

Σάρωσε για να βρεις τη σωστή λεζάντα.

13

Στην εικόνα βλέπουμε ένα σίδερο που χρησιμοποιούσαν οι νοικοκυρές πριν από πολλά χρόνια. Γράψε μαζί με την ομάδα σου τη δική σας λεζάντα για την εικόνα.

Εικόνα 2

Προσωπικό αρχείο
Γιούλης Χρήστου

Β. Ήθη και έθιμα του τόπου μας

1 Παρατήρησε την εικόνα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Τι δείχνει η διπλανή εικόνα;
- Πώς θα περιέγραφες την εικόνα σε κάποιον που δεν την έχει δει; (Δώσε όσες περισσότερες λεπτομέρειες μπορείς.)

Τα έθιμα του τρύγου

Η γιαγιά Σταυρούλα ήρθε από το χωριό με τα πεσκέσια¹ της! Νόστιμα και ζουμερά σταφύλια από την κληματαριά, μοσχομυρωδάτη μουσταλευριά και τραχανά μουστοκούλουρα! Ο Φοίβος και ο Ορφέας είναι πολύ χαρούμενοι γιατί η γιαγιά τους, εκτός από ένα σωρό **καλούδια**, φέρνει πάντα μαζί της και αγαπημένες ιστορίες για τα ήθη και έθιμα του χωριού της. Και τώρα ήταν η ώρα να ακούσουν μία από αυτές:

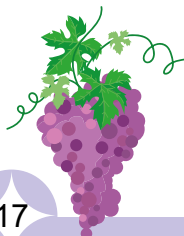
«Τέτοια εποχή, αρχές Σεπτεμβρίου, ξεκινούσε ο τρύγος, δηλαδή το μάζεμα των σταφυλιών που έδινε το κρασί της χρονιάς. Λίγο πιο πριν, στις 6 του Αυγούστου, στη μεγάλη γιορτή του Σωτήρος, οι αμπελουργοί πήγαιναν τα πρώτα σταφύλια στην εκκλησία για να τα ευλογήσει ο παπάς. Πρέπει να ξέρετε ότι ο τρύγος ήταν μια ιδιαίτερα δύσκολη δουλειά. Γι' αυτό χρειάζονταν πολλά χέρια κι έτσι, συγγενείς και φίλοι, μικροί και μεγάλοι, βοηθούσαν. Όμως, ξέκλεβαν χρόνο για να ξεκουραστούν και να γλεντήσουν. Τα μεσημέρια σταματούσαν τις εργασίες του τρύγου και όλοι μαζί, σαν μια μεγάλη παρέα, έτρωγαν το φαγητό που τους προσέφερε ο ιδιοκτήτης του **αμπελιού**, τραγουδούσαν κι αντάλασσαν πειράγματα.

Κάποιοι συνήθιζαν να αφήνουν ατρύγητο² ένα μικρό κομμάτι

- ΠΕΣΚΕΣΙ:** δώρο.
- ΑΤΡΥΓΗΤΟ:** το κομμάτι γης που δεν έχουν μαζευτεί οι καρποί του.

Τι σημαίνει η λέξη «καλούδια»;

- Καλές πράξεις
- Νόστιμες λιχουδιές

του αμπελώνα τους για να ευχαριστήσουν τον Θεό για τα πολλά σταφύλια. Μόλις τέλειωνε ο τρύγος,

τα έριχναν στο πατητήρι. Οι νεότεροι, με γυμνά πόδια, ξεκινούσαν το πάτημά τους. Τα βαρέλια άρχιζαν σιγά σιγά να γεμίζουν και η ευχή όλων ήταν «Καλά κρασιά!».

Στις γειτονιές του **χωριού** μοσκοβολούσε ο αέρας από τα μουστοκούλουρα και τη μουσταλευριά³ που έφτιαχναν οι νοικοκυρές. Το καινούργιο κρασί συνήθιζαν να το δοκιμάζουν στις 26 Οκτωβρίου, στη γιορτή του Αγίου Δημητρίου».

Συγγραφική ομάδα

3. **μουσταλευριά:** γλύκισμα που γίνεται από μούστο και αλεύρι.

2

Διάβασε προσεκτικά το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι έφερε η γιαγιά στα εγγόνια της;
- β) Ποιος διηγείται τον τρύγο στα παιδιά;
- γ) Ποιον μήνα ξεκινούσε ο τρύγος;

3

Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Ο τρύγος ήταν μια ιδιαίτερα εύκολη δουλειά.		
Συγγενείς και φίλοι βοηθούσαν στον τρύγο.		
Το μεσημέρι σταματούσαν τις εργασίες του τρύγου και επέστρεφαν στα σπίτια τους.		
Με γυμνά πόδια, ξεκινούσαν το πάτημα των σταφυλιών.		
Στις 6 Αυγούστου οι αμπελουργοί δοκίμαζαν το κρασί τους.		

 4

Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Ο Φοίβος και ο Ορφέας είναι πολύ χαρούμενοι γιατί
 - α) είχαν καιρό να συναντήσουν τη γιαγιά.
 - β) ανοίγουν τα σχολεία και θα δουν τους φίλους τους.
 - γ) η γιαγιά, εκτός από ένα σωρό καλούδια, φέρνει πάντα μαζί της και αγαπημένες ιστορίες.

- Στις γειτονιές του χωριού μοσκοβολούσε ο αέρας
 - α) από τα λουλούδια της εξοχής.
 - β) από τα μουστοκούλουρα και τη μουσταλευριά που έφτιαχναν οι νοικοκυρές.
 - γ) από τις παραδοσιακές πίτες που έφτιαχναν οι νοικοκυρές.

 5

Τι είναι ο τρύγος;

.....

.....

 6

Γιατί βοηθούσαν όλοι στον τρύγο;

.....

.....

 7

Γράψε την ευχή που έκαναν μόλις γέμιζαν τα βαρέλια με μούστο.

.....

8

Βάλε μαζί με την ομάδα σου στη σειρά όσα συνέβαιναν από την αρχή του τρύγου μέχρι το τέλος του.

Οι αμπελουργοί πήγαιναν

.....

Στον τρύγο βοηθούσαν

.....

.....

Τα μεσημέρια

.....

Έτρωγαν

.....

Κάποιοι άφηναν

.....

Μόλις τελειωνε ο τρύγος

.....

.....

9

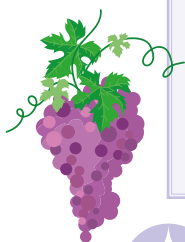
Σάρωσε για να επιλέξεις τις εικόνες που σχετίζονται με τον τρύγο.

10

Υπογράμμισε με πράσινο χρώμα στο κείμενο που διάβασες τρεις συνήθειες των ανθρώπων κατά την περίοδο του τρύγου.

Στο κείμενο για τον τρύγο διάβασες για τις **συνήθειες** και τις **παραδόσεις** που είχαν οι αγρότες με τις οικογένειές τους όταν προετοίμαζαν το κρασί και τα προϊόντα του. Αυτές οι συνήθειες ονομάζονται ήθη και έθιμα, και ο ελληνικός λαός διατηρεί πολλά από αυτά ακόμα και σήμερα.

11

Γράψε κάποιες συνήθειες που ακολουθείς εσύ κι έχουν σχέση με τις πρώτες μέρες στο σχολείο.

Συνήθειες της πρώτης μέρας στο σχολείο.

Τι προετοιμάζεις με την οικογένειά σου για το σχολείο.

Νέες συνήθειες μέσα στην τάξη με τη δασκάλα και τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σου.

12

Σάρωσε, βρες και μάθε τις παροιμίες.

Κάθε μήνας του χρόνου έχει τα δικά του έθιμα.

13

Σάρωσε και δεξ ένα άλλο έθιμο.

14

Αφού δεις το έθιμο, απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Πώς λέγεται το έθιμο;
- β) Ποια εποχή του χρόνου τραγουδούσαν το έθιμο;

15

Τι κρατούσαν τα παιδιά στα χέρια τους όταν τραγουδούσαν τα κάλαντα της άνοιξης; Υπογράμμισε τη σωστή απάντηση.

- α) Τριγωνάκι.
- β) Ξύλινο χελιδόνι.
- γ) Ντέφι.

Κάποια έθιμα ακόμα είναι:

Μαρτίτσι ή Μαρτάκι ή Μάρτης

Σύμφωνα με το έθιμο, την πρώτη ημέρα κάθε Μάρτη, τα μικρά παιδιά φορούσαν στα χέρια τους ένα βραχιόλι, το μαρτίτσι. Φτιαχνόταν με κόκκινες και άσπρες κλωστές που πλέκονταν σαν πλεξούδα. Σύμφωνα με την παράδοση, προστάτευε τα παιδιά από τον πρώτο ήλιο της άνοιξης. Συνήθιζαν να τον κρατούν μέχρι να τον κάψουν με τη λαμπάδα τους το βράδυ της Ανάστασης του Χριστού. Άλλοι, την τελευταία μέρα του Μάρτη, το άφηναν πάνω στα κλαδιά ενός δέντρου για να το πάρουν τα χελιδόνια και να χτίσουν τις φωλιές τους. Έχεις φορέσει ποτέ τέτοιο βραχιολάκι;

Συγγραφική ομάδα

16

Με τι χρώματα κλωστής θα φτιάξεις το μαρτάκι σου;

.....

.....

.....

.....

© shutterstock.com

17

Διάβασε το παραπάνω κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Σύμφωνα με την παράδοση, γιατί φορούσαν το μαρτίτσι τα παιδιά τον μήνα Μάρτιο;
- β) Πότε και με ποιον τρόπο το κατέστρεφαν;

Μαγιάτικο στεφάνι

Ο Μάιος, ο πέμπτος μήνας του χρόνου, από τα παλιά χρόνια γιορταζόταν ως ο μήνας που η φύση φοράει τα γιορτινά της. Τον Μάιο τον ακολουθούν πολλά ήθη και έθιμα. Ένα από αυτά που συνεχίζεται ως τις μέρες μας είναι η κατασκευή στεφανιού από άνθη λουλουδιών την Πρωτομαχιά. Τα στεφάνια, συνήθως, τα διακοσμούσαν με μαργαρίτες, αγριολούλουδα, παπαρούνες και άλλα διάφορα λουλούδια που άνθιζαν στους κάμπους και στις αυλές των σπιτιών. Στη συνέχεια, κρεμούσαν τα στεφάνια στις αυλόπορτες για να γεμίσουν τα σπιτικά τους με υγεία, ευτυχία και καλή τύχη.

Συγγραφική ομάδα

18

Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιο είναι το έθιμο του Μαΐου;
- β) Με τι διακοσμούν το στεφάνι;
- γ) Γιατί το κρεμούν στην είσοδο του σπιτιού;

19

Φαντάσου πως είσαι δημοσιογράφος. Γράψε δύο ερωτήσεις που θα κάνεις σε κάποιον για να πάρεις πληροφορίες για ένα από τα έθιμα που έμαθες.

1η ερώτηση

2η ερώτηση

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Γίνετε ζευγάρια. Επιλέξτε τον ρόλο του δημοσιογράφου ή του προσώπου που απαντά στις ερωτήσεις. Παρουσιάστε στην τάξη τη συνέντευξη.

Γ. Νανουρίσματα - Δημοτικά τραγούδια και χοροί

1

Παρατήρησε τη διπλανή εικόνα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποια πρόσωπα βλέπεις στην εικόνα;
- β) Τι πιστεύεις ότι κάνουν;

Νανουρίσματα

Όταν ήσουν μωρό, ένα αγαπημένο πρόσωπο από την οικογένειά σου σου ψιθύριζε ένα όμορφο τραγούδι για να κοιμηθείς. Σου έλεγε ένα νανούρισμα.

Τα νανουρίσματα υπάρχουν εδώ και χιλιάδες χρόνια και τα συναντάμε σε όλα τα μήκη και πλάτη της Γης. Πρόκειται για μικρά τραγουδάκια γεμάτα αγάπη και τρυφερότητα. Η μελωδία των νανουρισμάτων είναι απλή, απαλή και μονότονη, για να νανουρίζει πιο εύκολα τα βρέφη.

Τα νανουρίσματα είναι δημοτικά τραγούδια και φτάνουν ως τις μέρες μας από γενιά σε γενιά. Το αγαπημένο πρόσωπο, με στοργική διάθεση και αγάπη, τραγουδά και εύχεται στο μωρό υγεία, καλή τύχη και πρόοδο.

Συγγραφική ομάδα

Τι σημαίνει η φράση «σε όλα τα μήκη και πλάτη της Γης»;

2

Διάβασε το κείμενο και απάντησε τις ερωτήσεις.

- α) Πότε τραγουδά ένα αγαπημένο πρόσωπο ένα νανούρισμα;
- β) Πού τραγουδιούνται τα νανουρίσματα;
- γ) Τι τραγούδια είναι τα νανουρίσματα;

3

Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Νανουρίσματα τραγουδούν μόνο οι μάνες των παιδιών.		
Τα νανουρίσματα είναι μικρά τραγουδάκια γεμάτα αγάπη και τρυφερότητα.		
Η μελωδία των νανουρισμάτων είναι απαλή για να ξυπνάει πιο εύκολα τα βρέφη.		
Νανουρίσματα τραγουδούν σε όλες τις χώρες του κόσμου.		

4

Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Διαβάζοντας το κείμενο μπορώ να καταλάβω ότι
 - α) τα νανουρίσματα είναι σύγχρονα τραγούδια.
 - β) τα νανουρίσματα τα συναντάμε μόνο στην Ελλάδα.
 - γ) η μελωδία των νανουρισμάτων είναι έντονη και γρήγορη.
 - δ) τα νανουρίσματα είναι τραγουδάκια για μωρά.

- Τα αγαπημένα πρόσωπα των παιδιών τραγουδούν νανουρίσματα
 - α) για να τα ξυπνήσουν.
 - β) για να τα ψυχαγωγήσουν.
 - γ) για να τα κοιμίσουν.
 - δ) για να τους μάθουν καινούργια πράγματα.

- Διάβασε ξανά μαζί με την ομάδα σου το κείμενο και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις.
 - α) Τι χαρακτηριστικά έχουν τα νανουρίσματα;
 -
 - β) Τι εύχεται κάθε αγαπημένο πρόσωπο στο παιδί της όταν το νανουρίζει;
 -

5

Σάρωσε, άκουσε το νανούρισμα και συμπλήρωσε τις λέξεις που λείπουν στα παρακάτω τετράστιχα.

Ύπνε που παίρνεις τα

.....

πάρε μικρό κι ετούτο·
μικρό, μικρό σού το 'δωσα
μεγάλο φέρε μου το.

Μεγάλο σαν ψηλό

.....

ίσιο σαν κυπαρίσσι
κι οι κλώνοι του να απλωθούν
σ' Ανατολή και Δύση.

6

Γράψε μαζί με την ομάδα σου ένα δικό σας νανούρισμα.

Νάνι, νάνι

.....

.....

.....

.....

Εκτός από τα νανουρίσματα υπάρχουν και άλλα είδη τραγουδιών, τα δημοτικά. Τα δημοτικά τραγούδια τα τραγουδούσαν στις οικογένειες και στις παρέες τους όλοι μαζί σε ευχάριστες αλλά και δυσάρεστες στιγμές της ζωής τους. Κάθε περιοχή της Ελλάδας έχει τα δικά της δημοτικά τραγούδια. Ακόμα και σήμερα χορεύουμε και διασκεδάζουμε με δημοτικά τραγούδια από διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

7

Σάρωσε για να επιλέξεις ποιο τετράστιχο είναι νανούρισμα.

8

Διάβασε τους στίχους του παραδοσιακού δημοτικού τραγουδιού μαζί με την ομάδα σου και υπογράμμισε αυτούς που δεν επαναλαμβάνονται.

Μήλο μου κόκκινο ρόιδο βαμμένο
μήλο μου κόκκινο ρόιδο βαμμένο
γιατί με μάρανες τον πικραμένο
γιατί με μάρανες τον πικραμένο.

Πηγαίνω κι έρχομαι μα δε σε βρίσκω
πηγαίνω κι έρχομαι μα δε σε βρίσκω.
Βρίσκω την πόρτα σου αμπαρωμένη
τα παραθύρια σου φεγγοβολούνε.

Ρωτώ το πάπλωμα «πού είν' η κυρά σου».
Ρωτώ το πάπλωμα «πού είν' η κυρά σου».
Κυρά μ' δεν είναι δω πάει για τη βρύση
πάει για να πει νερό και να γεμίσει.

© shutterstock.com

© shutterstock.com

9

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το δημοτικό τραγούδι για να το ακούσεις.

10

Μέτρα τις συλλαβές του πρώτου και του τρίτου στίχου.
Τι παρατηρείς;

11

Παρατήρησε τις παραπάνω εικόνες και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι φορούν οι κοπέλες στις φωτογραφίες;
- β) Πού νομίζεις ότι βρίσκονται;

Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί

Με τη μουσική και τον χορό εκφράζουμε τα συναισθήματά μας. Με τη μουσική και τον χορό, επίσης, συνοδεύουμε κάθε σημαντικό γεγονός της ζωής μας.

Για τους Έλληνες, οι παραδοσιακοί χοροί έχουν μια ξεχωριστή σημασία. Κάθε περιοχή της Ελλάδας έχει τους δικούς της χορούς. Χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με το θέμα τους, τον τρόπο και τον τόπο που χορεύονται.

Υπάρχουν πολλοί ελληνικοί χοροί. Κάποιοι από αυτούς είναι ο τσάμικος, ο συρτός, ο καλαματιανός, ο μπάλος, η σούστα και ο ζωνάρδικος.

Συγγραφική ομάδα

12

Διάβασε το παραπάνω κείμενο και συμπλήρωσε τα κενά με τις υπογραμμισμένες λέξεις του προηγούμενου κειμένου στην κατάλληλη μορφή.

Κάθε χρόνο στις 15 Αυγούστου στο νησί μου, την Ικαρία, στήνεται μεγάλο πανηγύρι. Μαζεύονται όλοι στην κεντρική πλατεία και αρχίζουν τον

Η ακούγεται μέχρι τα αντικρινά χωριά. και ξένοι τουρίστες χορεύουν πιασμένοι χέρι χέρι μέχρι τα ξημερώματα χορούς.

Παραδοσιακή
φορεσιά Κρήτης -
Ανώγεια

Παραδοσιακή
φορεσιά
Ξάνθης

Παραδοσιακή
φορεσιά
Λευκάδας

Παραδοσιακή
φορεσιά
Καστελόριζο

© <https://blogger.googleusercontent.com/>

13

Αντιστοίχισε τις φράσεις που ταιριάζουν μεταξύ τους.

Με τη μουσική και τον χορό

Κάθε περιοχή της Ελλάδας

Οι παραδοσιακοί χοροί
χωρίζονται

Κάθε σημαντικό γεγονός
της ζωής μας

το συνοδεύουμε με χορό και μουσική.

ανάλογα με το θέμα τους, τον τρόπο και τον τόπο που χορεύονται.

έχει τους δικούς της χορούς.

εκφράζουμε τα συναισθήματά μας.

14

Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Σύμφωνα με το κείμενο, οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί

- α) έχουν ξεχωριστή σημασία για τους Έλληνες.
- β) δε χορεύονται πια.
- γ) χορεύονται μόνο από ενήλικες.

- Ποιος δεν είναι παραδοσιακός χορός;

- α) Τσάμικος.
- β) Χοροπηδηχτός.
- γ) Συρτός.

- Σε ποιον χορό πιστεύεις ότι οι χορευτές πιάνονται από τις ζώνες;

- α) Σούστα.
- β) Μπάλος.
- γ) Ζωναράδικος.

15

Παρατήρησε με την ομάδα σου τον πίνακα ζωγραφικής του Διονύσιου Βέγια και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποια πρόσωπα βλέπεις στην εικόνα;
- β) Ποια από αυτά έχουν επιλεχθεί από τον ζωγράφο να είναι στο μπροστινό μέρος του πίνακα;
- γ) Γιατί πιστεύεις ότι το έκανε αυτό ο ζωγράφος;

© <https://www.nationalgallery.gr>

16

Γράψε για ποιον λόγο φαντάζεσαι πως έστησαν αυτό το γλέντι;

.....

.....

Δ. Επαναληπτική ενότητα

Η αλεπού και ο κόρακας

Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένας φαντασμένος κόρακας που νόμιζε πως είναι ξύπνιος και όμορφος. Μια μέρα, ο κόρακας βρήκε ένα κομμάτι τυρί, το άρπαξε και κάθισε στο κλαδί μιας ελιάς να το φάει με την ησυχία του. Εκείνη τη στιγμή έτυχε να περνάει κάτω από το δέντρο μια πονηρή και πεινασμένη αλεπού.

Μόλις η αλεπού είδε το τυρί στο στόμα του κόρακα, **άρχισαν να της τρέχουν τα σάλια**. Δεν μπορούσε, όμως, να σκαφαλώσει στο δέντρο και να του το πάρει από το στόμα. Έτσι, άρχισε να σκέφτεται με πονηριά πώς θα ξεγελάσει τον κόρακα για να του πάρει το τυρί. Αφού σκέφτηκε καλά καλά, κάθισε κάτω από το δέντρο η αλεπού και του λέει:

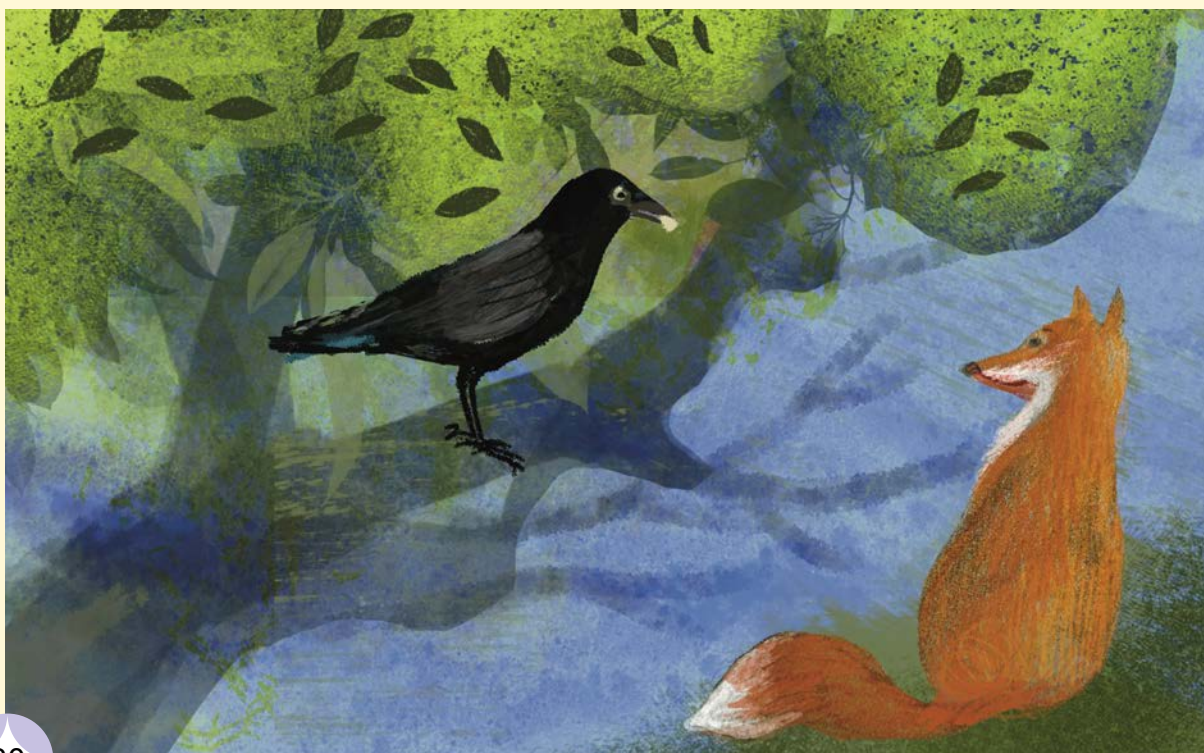
– Ω, κόρακα, τι όμορφο πουλί που είσαι! Το φτέρωμά σου είναι κατάμαυρο και λάμπει, τα πόδια σου είναι λεπτά και όμορφα, και τα νύχια σου μοιάζουν με μαργαριτάρια. Τα μάτια σου είναι τα πιο όμορφα και τα πιο έξυπνα και το ράμφος σου θα το ζήλευαν όλα τα πουλιά!

Ο κόρακας, μόλις τα άκουσε αυτά, άρχισε να καμαρώνει πάνω στο κλαδί όλος περηφάνια και χαρά.

Η αλεπού συνέχισε να λέει:

«**Άρχισαν να της τρέχουν τα σάλια**»:

Έκφραση που τη λέμε όταν βλέπουμε κάποιο φαγητό ή γλυκό και θέλουμε να το γευτούμε.

– Με τόση ομορφιά και εξυπνάδα που έχεις, θα έπρεπε να είσαι ο βασιλιάς όλων των πουλιών! Αχ, πόσο θα ήθελα να ακούσω τη φωνή σου! Είμαι σίγουρη ότι θα είναι πιο γλυκιά και από του αηδονιού!

Ο κόρακας, που ήταν απονήρευτος, με όλα αυτά που άκουγε πήρε μεγάλη χαρά και μια και δυο ανοίγει το ράμφος του να τραγουδήσει:

– Κρα, κρα, κρα...

Μόλις, όμως, άνοιξε το ράμφος του, το τυρί έπεσε κάτω και η πονηρή αλεπού άνοιξε το στόμα της και το έκανε μια χασιά! Γύρισε τότε και είπε στον κόρακα:

– Κουτέ κόρακα, σταμάτα πια με την αγριοφωνάρα σου! Αν είχες μυαλό, τώρα θα ήσουν εσύ χορτάτος και εγώ νηστική, αλλά εγώ σε κορόιδεψα και σου έφαγα το τυρί. Γεια σου τώρα και άλλη φορά να προσέχεις περισσότερο αυτούς που σε κολακεύουν! γιατί μπορεί να σε ξανακοροϊδέψουν!

Λαϊκό παραμύθι

1. κολακεύω: επαινώ κάποιον με τρόπο υπερβολικό για κάτι που δεν το έχει στην πραγματικότητα.

1

Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποια ζώα συνομιλούν στην ιστορία;
- β) Τι κείμενο είναι αυτό που διάβασες;
- γ) Πώς χαρακτηρίζεται ο κόρακας στο κείμενο;

2

Διάβασε προσεκτικά το κείμενο και κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Ο κόρακας ήταν φαντασμένος γιατί
 - α) φανταζόταν πως έτρωγε ένα τυρί.
 - β) πίστευε πως ήταν όμορφος και έξυπνος.
 - γ) πίστευε πως είναι πιο έξυπνος από την αλεπού.
- Γιατί πιστεύεις ότι φέρθηκε απερίσκεπτα ο κόρακας;
 - α) Γιατί δεν περίμενε να βραδιάσει για να φάει το τυρί με την ησυχία του, χωρίς να τον βλέπει κανείς.
 - β) Γιατί κάθισε σε ένα χαμηλό κλαδί δέντρου και όχι σε ένα ψηλότερο ώστε να μην τον βλέπει η αλεπού.
 - γ) Γιατί δε γνώριζε καλά τον εαυτό του και πίστεψε τις κολακίες της αλεπούς.

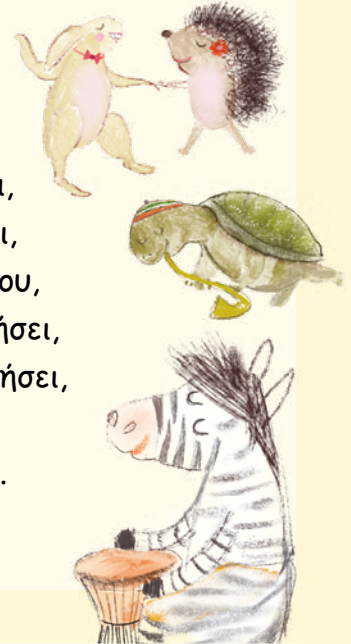
3

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το τραγούδι «Παντρεύουνε τον κάβουρα» για να το ακούσεις.

Παντρεύουνε τον κάβουρα

Παντρεύουνε τον κάβουρα ω ω ω
και του δίνουν τη χελώνα
ντράγκα-ντρούγκα τα όργανα, ωρέ τα όργανα.
καλέσαν και τον πόντικα, τα συμβόλαια να γράψει,
καλέσαν τον σκαντζόχοιρο, τα στέφανα ν' αλλάξει,
καλέσαν και τον τζίτζικα, για να παίξει το βιολί του,
καλέσαν και τον γάιδαρο, για να πάει να τραγουδήσει,
καλέσαν και τον μέρμηγκα, τα προικιά να κουβαλήσει,
καλέσαν και την αλεπού, τις κότες να μαδήσει,
καλέσαν και τον βάτραχο, το νερό να κουβαλήσει.

Παντρεύουνε τον κάβουρα - Αποκριάτικο Πελοποννήσου

4

Φτιάξε το δικό σου τραγούδι παντρεύοντας και καλώντας τα ζώα που θες εσύ. Στη συνέχεια, διάβασέ το στην ομάδα σου.

Παντρεύουνε τον ω ω ω
και του δίνουν τη
ντράγκα-ντρούγκα τα όργανα, ωρέ τα όργανα.
Καλέσαν και, τα συμβόλαια να γράψει,
καλέσαν, τα στέφανα ν' αλλάξει,
καλέσαν και, για να παίξει το βιολί του,
καλέσαν και, για να πάει να τραγουδήσει,
καλέσαν και, τα προικιά να κουβαλήσει,
καλέσαν και, τις κότες να μαδήσει,
καλέσαν και, το νερό να κουβαλήσει.

5

Σάρωσε για να βρεις το σωστό ζώο για κάθε παροιμία.

6

Σάρωσε για να ακούσεις μαζί με την ομάδα σου τα λόγια μιας γιαγιάς. Ποιο έθιμο πιστεύετε ότι περιγράφει;

7

Νανούρισμα ή δημοτικό τραγούδι; Γράψε τι είναι καθένα από τα παρακάτω κείμενα.

Κοιμήσου σου, παιδάκι μου,
κι εγώ σε νανουρίζω,
κι εγώ την κούνια σου κουνώ,
γλυκά να σε κοιμίζω.

Κοιμήσ' αστρί, κοιμήσ' αυγή,
κοιμήσου, νιο φεγγάρι,
κοιμήσου, κυρά θάλασσα,
με το χρυσό σου ψάρι.

Μ. Αυγέρης - Μ.Μ. Παπαϊωάννου - Β. Ρώτας -
Θρ. Σταύρου, *Η ελληνική ποίηση ανθολογημένη*, Γ',
Κυψέλη, 1959

Ο Όλυμπος κι ο Κίσσαβος
τα δυο βουνά μαλώνουν
το ποιο να ρίξει τη βροχή,
το ποιο να ρίξει χιόνι.
Ο Κίσσαβος ρίχνει βροχή
κι ο Όλυμπος το χιόνι.

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:

Πολύ

Λίγο

Καθόλου

Να διακρίνω το δημοτικό τραγούδι.

Να ερμηνεύω τα στοιχεία μιας εικόνας.

Να αφηγούμαι μια ιστορία.

Να φτιάχνω λεζάντες.

Να χρησιμοποιώ παροιμίες.

Να εντοπίζω πληροφορίες μέσα από τα κείμενα.

2η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

- A. Σέβομαι τον εαυτό μου
- B. Σέβομαι τους γύρω μου
- Γ. Σέβομαι τον χώρο που βρίσκομαι
- Δ. Επαναληπτική ενότητα

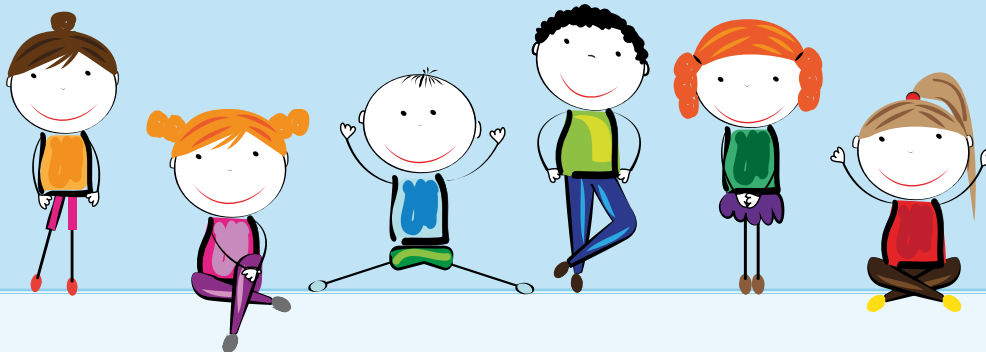

Λέξεις-κλειδιά

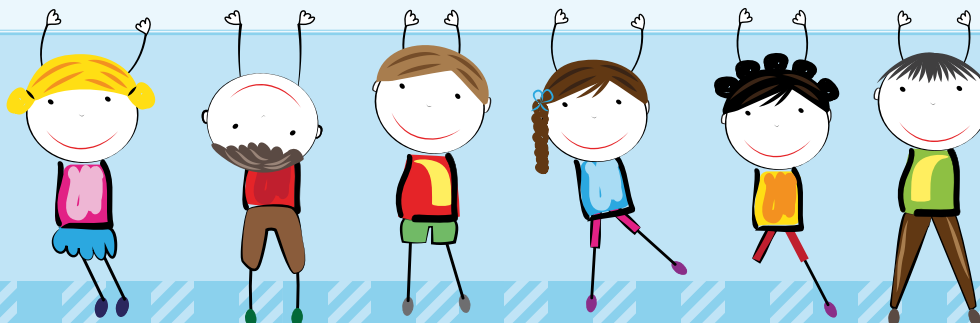
σχέση με τον εαυτό μου,
τους άλλους και το περιβάλλον.

“ Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις: ”

- Να μπαίνεις στη θέση του άλλου.
- Να συμπληρώνεις έναν κατάλογο.
- Να δημιουργείς μία λεζάντα.
- Να περιγράφεις αντικείμενα.
- Να ερμηνεύεις συμπεριφορές.
- Να εξηγείς πληροφορίες.

Είναι πολύ σημαντικό να αισθάνεσαι καλά, να πιστεύεις στον εαυτό σου και να φροντίζεις το μυαλό και το σώμα σου. Για να κάνεις μια θετική διαφορά στον κόσμο, πρέπει πρώτα να ασχοληθείς με τον εαυτό σου και τους κοντινούς σου ανθρώπους. Αυτό το κεφάλαιο σου δείχνει ότι η δύναμη, για να φτιάξεις έναν καλύτερο κόσμο, έρχεται από μέσα σου!

Α. Σέβομαι τον εαυτό μου

1

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το τραγούδι «Ο καλός μου εαυτός».

2

Αφού ακούσεις το τραγούδι, απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι λέει το παιδί στον εαυτό του το βράδυ πριν κοιμηθεί;
- β) Τι λέει το παιδί στον εαυτό του κάθε βράδυ και πρωί;
- γ) Τι του είπε η γιαγιά του;

3

Γράψε ή και ζωγράφισε σε τι είσαι καλός.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4

Σάρωσε, παρατήρησε τις εικόνες και συζήτησε με την ομάδα σου.

5

Σάρωσε για να ενώσεις τις φράσεις.

Όλοι κρύβουμε μέσα μας μια μαγική δύναμη!
 Τη δύναμη να γινόμαστε καλύτεροι και χαρούμενοι
 με όσα καταφέρνουμε κάθε μέρα.
 Όταν είμαστε εμείς χαρούμενοι για όσα πετυχαίνουμε,
 μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο. Να τον κάνουμε
 κ α λ ύ τ ε ρ ο !
 Η αλλαγή αυτή πρέπει πρώτα να ξεκινήσει από εσένα.

Τέσσερις συμβουλές για να είσαι υγιής και χαρούμενος

Να τρως υγιεινά!

Βοήθησε το σώμα σου να λειτουργεί σωστά φροντίζοντας να τρως καθημερινά επτά μερίδες φρούτων και λαχανικών κάθε χρώματος. Μην ανησυχείς αν μια μέρα δε φας υγιεινά – όλοι το κάνουν! **Αυτό που μετράει** είναι τι κάνεις τον περισσότερο καιρό. Η σωστή διατροφή σου δίνει ενέργεια.

Να ζεις την κάθε στιγμή!

Όταν συγκεντρώνεσαι σε αυτό που βλέπεις, ακούς, μυρίζεις ή γεύεσαι μια συγκεκριμένη στιγμή, τότε μαθαίνεις να απολαμβάνεις τη ζωή. Ταυτόχρονα, αποκτάς ηρεμία και ευεξία.

Να γυμνάζεσαι!

Η άσκηση **δυναμώνει** το σώμα, χαρίζει ενέργεια και σε κάνει

να νιώθεις υπέροχα! Το μυστικό είναι να βρεις κάτι που σου αρέσει, είτε είναι το ποδόσφαιρο είτε η κολύμβηση ή το περπάτημα με την οικογένειά σου.

Να κοιμάσαι καλά!

Ο καλός βραδινός **ύπνος** είναι σημαντικός για καλή υγεία.

Τα παιδιά έχουν ανάγκη δέκα ώρες ύπνου κάθε βράδυ. Μια χαλαρωτική συνήθεια, πριν από τον ύπνο, θα σε βοηθήσει να κοιμάσαι καλύτερα.

6

Αφού διαβάσεις τα παραπάνω κείμενα, βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Να φροντίζεις τη διατροφή σου για να έχεις ενέργεια.		
Να τρως καθημερινά επτά μερίδες φρούτων και λαχανικών κάθε χρώματος.		
Δεν πειράζει αν δεν τρως υγιεινά, όλοι το κάνουν.		
Να ζεις τη στιγμή, σημαίνει να απολαμβάνεις τη ζωή σου.		
Να ζεις τη στιγμή, σημαίνει να απολαμβάνεις κάποιες στιγμές της ζωής.		
Η άσκηση μπορεί να σε κουράσει και να χάσεις την ενέργειά σου.		

7

Διάβασε το κείμενο με τις συμβουλές (σελ. 36) και απάντησε στις ερωτήσεις.

α) Σε τι βοηθάει η γυμναστική;

.....

.....

β) Τι πρέπει να κάνεις για να απολαμβάνεις τη ζωή;

.....

.....

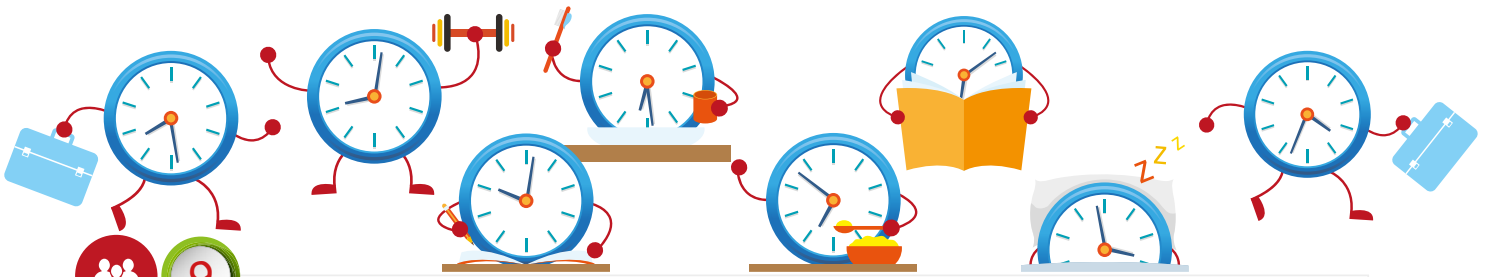
8

Πρότεινε μαζί με την ομάδα σου ένα υγιεινό κολατσιό που μπορείτε να φέρνετε μαζί σας στο σχολείο.

.....

.....

.....

 9

Συζήτησε με την ομάδα σου και γράψε δύο τρόπους με τους οποίους φροντίζετε τον εαυτό σας.

- α)
- β)

 10

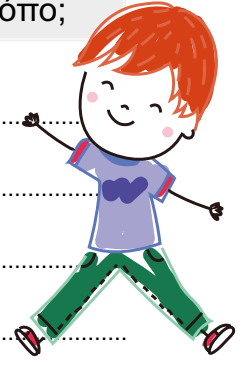
Ποιοι σε βοηθούν να γίνεις καλύτερος και χαρούμενος; Με ποιον τρόπο;

.....

.....

.....

.....

 11

Δώσε το βιβλίο σου σε κάθε παιδί της ομάδας σου για να σου γράψει μέσα στο πλαίσιο έναν λόγο που είσαι τόσο σημαντικός. Γράψε κι εσύ στα δικά τους βιβλία έναν λόγο που θεωρείς τον καθένα τους σημαντικό.

Είσαι σημαντικός - σημαντική, επειδή

.....
.....
.....

Δυστυχώς, ακόμη και σήμερα δεν απολαμβάνουν όλα τα παιδιά του κόσμου μόνιμη στέγη, σωστή διατροφή, άσκηση, ασφαλή ύπνο. Γίνονται συνεχώς προσπάθειες να βελτιώνεται η ζωή των παιδιών, όπου και να βρίσκονται. Μία τέτοια προσπάθεια είναι η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

© shutterstock.com

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1989, για να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα παιδιά.

12

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το τραγούδι «Δικαίωμα», από το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του παιδιού, για να το ακούσεις.

13

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το τραγούδι «Το ρολόι του ελεύθερου χρόνου» για να το ακούσεις.

14

Ποιο από τα Δικαιώματα του Παιδιού πιστεύεις πως είναι το πιο σημαντικό και γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Τα Δικαιώματα του Παιδιού

- ✓ Έχεις το δικαίωμα να ζεις σε ένα ασφαλές περιβάλλον.
- ✓ Έχεις δικαίωμα να τρέφεται καλά.
- ✓ Έχεις δικαίωμα να πηγαίνεις σχολείο.
- ✓ Έχεις δικαίωμα να μη σε πληγώνουν και να μη σου συμπεριφέρονται άσχημα.
- ✓ Έχεις δικαίωμα να λες τη γνώμη σου.
- ✓ Έχεις δικαίωμα να επιλέγεις τους φίλους σου.
- ✓ Έχεις δικαίωμα να έχεις προσωπικό χώρο.

15

Υπάρχει κάτι άλλο που επιθυμείς και θα ήθελες να αναγνωριστεί ως δικαίωμα για όλα τα παιδιά του κόσμου;

.....

.....

.....

Β. Σέβομαι τους γύρω μου

1

Γιατί είναι σημαντικό να βοηθάς κάποιον;

Εσύ γεμίσεις ένα κουβαδάκι σήμερα;

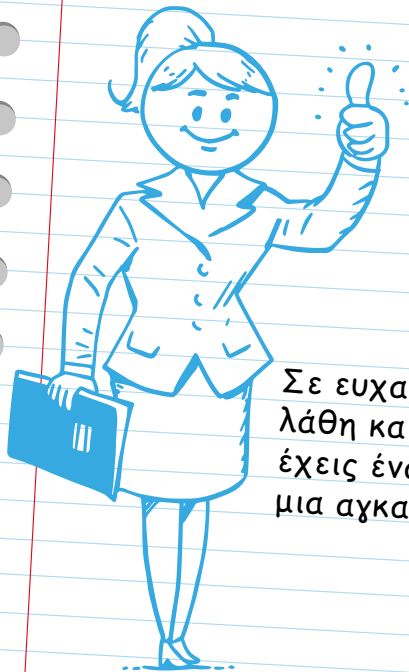
Κάθε μέρα, όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο τριγυρνούν κουβαλώντας ένα αόρατο κουβαδάκι. Δεν το βλέπεις, αλλά υπάρχει. Κι εσύ έχεις ένα. Το κουβαδάκι σου έχει έναν και μόνο σκοπό. Σκοπός του είναι να χωράει τις καλές σκέψεις και τα καλά συναισθήματα που νιώθεις. Όταν το κουβαδάκι σου είναι γεμάτο, είσαι ευτυχισμένος. Όταν το κουβαδάκι σου είναι άδειο, νιώθεις μοναξιά και θλίψη. Είναι υπέροχο να έχεις γεμάτο κουβαδάκι και να πώς γίνεται...

Οι άλλοι μπορούν να **γεμίζουν** το κουβαδάκι σου κι εσύ τα δικά τους. Μπορείς επίσης να γεμίζεις το δικό σου κουβαδάκι. Και πώς γεμίζει ένα κουβαδάκι; Γεμίζεις ένα κουβαδάκι όταν δείχνεις την αγάπη σου σε κάποιον, όταν λες ή κάνεις κάτι ευγενικό, ακόμη και όταν χαμογελάς σε κάποιον. Έτσι γεμίζουν κουβαδάκια. Γεμίζει κουβαδάκια όποιος δείχνει αγάπη και φροντίδα, λέει και κάνει όμορφα πράγματα ώστε να αισθάνονται οι άλλοι ξεχωριστοί. Όταν συμπεριφέρεσαι στους άλλους με ευγένεια και

σεβασμό, γεμίζεις το κουβαδάκι τους.

Αλλά μπορείς, επίσης, να αδειάσεις ένα κουβαδάκι και να αφαιρέσεις μερικά καλά συναισθήματα. Αδειάζεις το κουβαδάκι κάποιου όταν τον κοροϊδεύεις, όταν λες ή κάνεις άσχημα πράγματα, ακόμα και όταν τον αγνοείς. Έτσι, αδειάζουν κουβαδάκια. Ο εκφοβισμός αδειάζει κουβαδάκια. Όταν πληγώνεις τους άλλους, αδειάζεις το κουβαδάκι τους. Αδειάζεις, όμως, και το δικό σου κουβαδάκι. Πολλοί άνθρωποι που αδειάζουν κουβαδάκια έχουν άδειο και το δικό τους κουβαδάκι. Μπορεί να νομίζουν ότι μπορούν να γεμίσουν το δικό τους κουβαδάκι αδειάζοντας άλλα κουβαδάκια, αλλά αυτό δε γίνεται. Ποτέ δε γεμίζεις το κουβαδάκι σου αδειάζοντας το κουβαδάκι κάποιου άλλου.

Σε ευχαριστώ που όσα λάθη και αν κάνω, πάντα έχεις ένα χαμόγελο και μια αγκαλιά για εμένα.

Αλλά μάντεψε! Όταν γεμίζεις το κουβαδάκι κάποιου γεμίζεις και το δικό σου. Αισθάνεσαι όμορφα όταν βοηθάς τους άλλους να αισθάνονται όμορφα. Όλη μέρα γεμίζουμε ή αδειάζουμε ο ένας το κουβαδάκι του άλλου, με αυτά που λέμε και κάνουμε. Προσπάθησε να γεμίσεις ένα κουβαδάκι και δες τι θα γίνει. [...]

Na μερικές ιδέες. Θα μπορούσες να χαμογελάσεις και να πεις «Γεια σας» στον **οδηγό** του λεωφορείου. Έχει κι αυτός κουβαδάκι. Θα μπορούσες να προσκαλέσεις το καινούργιο παιδί στο σχολείο να παίξει μαζί σου. Θα μπορούσες να γράψεις ένα ευχαριστήριο σημείωμα στη δασκάλα σου. Θα μπορούσες να πεις στον παππού σου ότι σου αρέσει να περνάς χρόνο μαζί του.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να γεμίζεις κουβαδάκια. Είναι πολύ εύκολο και διασκεδαστικό να γεμίζεις κουβαδάκια. Δεν έχει σημασία πόσο μικρός ή μεγάλος είσαι. Δεν κοστίζει χρήματα. **Δεν απαιτεί πολύ χρόνο.** Και να θυμάσαι, όταν γεμίζεις το κουβαδάκι κάποιου άλλου, γεμίζεις και το δικό σου. Όταν γεμίζεις κουβαδάκια, κάνεις το σπίτι, το σχολείο και τη γειτονιά ομορφότερα για όλους. Όλοι αισθάνονται όμορφα με γεμάτα κουβαδάκια.

Δεν απαιτεί πολύ χρόνο:
Πώς καταλαβαίνεις τη φράση;

Γιατί να μην αποφασίσεις, λοιπόν, να γεμίζεις κουβαδάκια από σήμερα και κάθε μέρα; Απλώς θα ξεκινάς τη μέρα σου «Σήμερα θα κάνω κάτι για να γεμίσω κάποιο κουβαδάκι» και στο τέλος κάθε ημέρας, ρώτα τον εαυτό σου «Γέμισα κανένα κουβαδάκι σήμερα; Ναι, γέμισα!». Έτσι είναι η ζωή κάποιου που γεμίζει κουβαδάκια όπως εσύ!

Κάρολ Μακ Κλάουντ, *Εσύ γέμισες ένα κουβαδάκι σήμερα*; openbook.gr.2019

2

Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι κρατούν όλοι οι άνθρωποι κάθε μέρα σε όλο τον κόσμο;
- β) Μπορείς να δεις το κουβαδάκι κάποιου;
- γ) Ποια είναι η συγγραφέας του κειμένου;

3

Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- Το κουβαδάκι σου έχει έναν και μόνο σκοπό. Σκοπός του είναι:
 - α) να κουβαλάει τα συναισθήματά σου.
 - β) να κουβαλάει τα συναισθήματα των γύρω σου.
 - γ) να χωράει τις καλές σκέψεις και τα καλά συναισθήματα που νιώθεις.
 - δ) να κρύβει τις κακές σκέψεις σου.

- Όταν συμπεριφέρεσαι στους άλλους με ευγένεια και σεβασμό,
 - α) αδειάζει το κουβαδάκι σου.
 - β) αισθάνονται λύπη.
 - γ) γεμίζεις το κουβαδάκι τους.
 - δ) αδειάζεις το κουβαδάκι τους.
- Όταν γεμίζεις το κουβαδάκι κάποιου,
 - α) αδειάζει το δικό σου.
 - β) αισθάνεται θλίψη.
 - γ) τον κάνεις να αισθανθεί μοναξιά.
 - δ) γεμίζεις και το δικό σου.

4

Συζήτησε και γράψε μαζί με την ομάδα σου γιατί μπορεί να αδειάσει το κουβαδάκι κάποιου.

.....

.....

.....

.....

5

Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Γεμίζεις ένα κουβαδάκι όταν κάνεις κάποιον να αισθάνεται όμορφα.		
Αισθάνεται όμορφα όταν κάνεις τους άλλους να αισθάνονται άσχημα.		
Κοστίζει χρήματα να γεμίζεις κουβαδάκια.		
Ένα χαμόγελο είναι καλό σημάδι ότι γέμισες ένα κουβαδάκι.		
Όλοι αισθάνονται όμορφα με άδεια κουβαδάκια.		

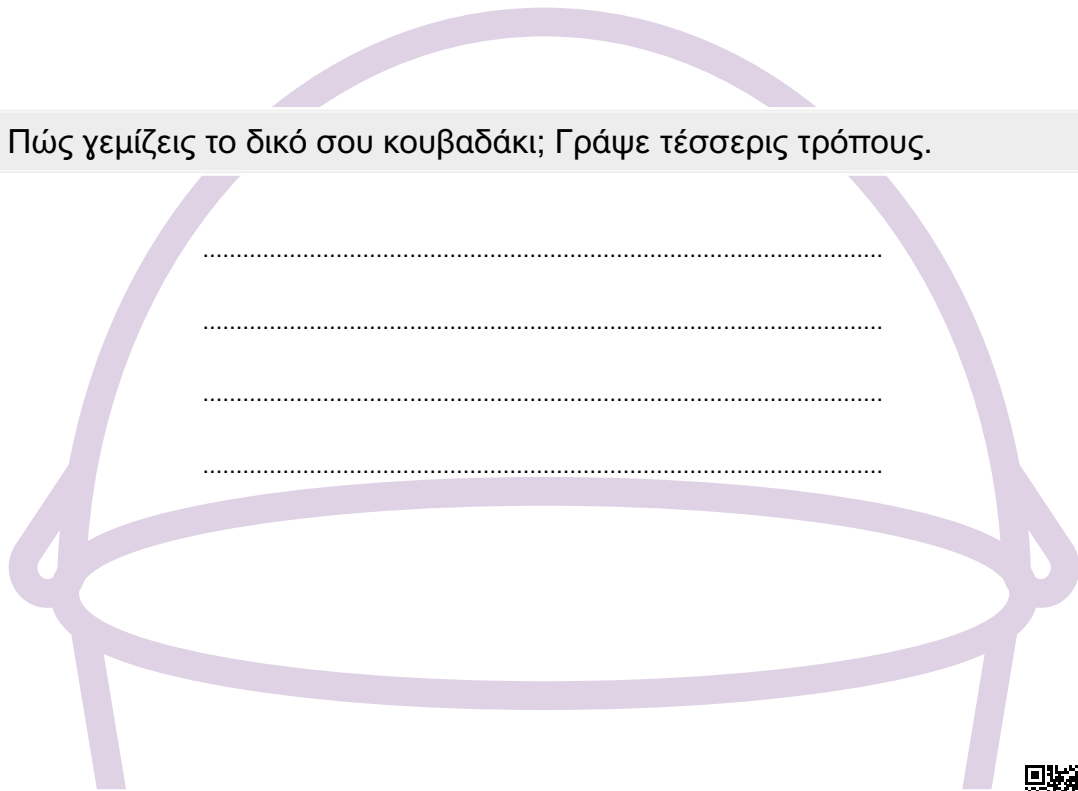
6

Σάρωσε για να γεμίσεις το κουβαδάκι με τις σωστές φράσεις.

7

Πώς γεμίζεις το δικό σου κουβαδάκι; Γράψε τέσσερις τρόπους.

.....

.....

.....

.....

8

Σάρωσε για να ακούσεις πώς να είσαι καλός φίλος.

Υπογράμμισε τη σωστή απάντηση, σύμφωνα με όσα άκουσες.

- Να είσαι ευγενικός με τους φίλους σου
 - α) και να δείχνεις ότι τους εκτιμάς.
 - β) και να μη δείχνεις αδιάφορος.
- Κάνε τους άλλους να νιώθουν ευπρόσδεκτοι:
 - α) καλημερίζοντάς τους όταν μπαίνουν στην τάξη
 - β) προσέχοντας να μη μένει κάποιος έξω σπό την ομάδα

9

Τι κάνεις εσύ για να είσαι καλός φίλος;

.....

.....

.....

10

Διάβασε τα παρακάτω κείμενα και γράψε τι θα έκανες εσύ.

Ο Γιώργος είναι ο καινούργιος μαθητής της τάξης. Μετακόμισε πριν από λίγες μέρες στη γειτονιά. Δε γνωρίζει κανέναν από τους συμμαθητές του. Στα διαλείμματα είναι μόνος του.

Τι θα έκανες για να γεμίσεις το κουβαδάκι του;

.....
.....
.....
.....
.....

Βγαίνοντας από το σπίτι σου συναντάς την ηλικιωμένη κυρία που μένει απέναντί σας μόνη της.

Τι θα έκανες για να γεμίσεις το κουβαδάκι της;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

11

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα την ταινία *Το άλλο ζευγάρι* και συζητήστε μαζί με την ομάδα σου πώς γέμισαν τα κουβαδάκια τους τα δύο παιδιά της ταινίας.

Είναι δικαίωμά σου να προστατεύεις αντικείμενα που αγαπάς. Φέρε αύριο στο σχολείο ένα αντικείμενο που έχει αξία για σένα. Θα μοιραστείς την ιστορία του με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου.

Γ. Σέβομαι τον χώρο που βρίσκομαι

1

Παρατήρησε την εικόνα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποια πρόσωπα βλέπεις στην εικόνα;
- β) Τι κρατά το κορίτσι;
- γ) Ποια πιστεύεις πως είναι η ιστορία του αντικειμένου;

2

Ποιο αγαπημένο αντικείμενο έφερες εσύ στην τάξη;

3

Σάρωσε για να δεις πώς περιγράφουμε ένα αντικείμενο.

4

Γράψε την ιστορία του.

Ποιο είναι το αγαπημένο σου αντικείμενο. Περιγράψε το.

Γράψε την ιστορία του. Πώς το απέκτησες;

Γιατί έγινε το αγαπημένο σου αντικείμενο;

5

Παρουσίασε στους/στις συμμαθητές/τριές σου το αγαπημένο σου αντικείμενο και τοποθέτησέ το σε έναν χώρο της αίθουσας μαζί με όλα τα αγαπημένα αντικείμενα όλων των παιδιών. Γράψτε μπροστά από το καθένα τη λεζάντα του.

6

Γράψε μαζί με την ομάδα σου σε έναν κατάλογο τα αντικείμενα που συγκεντρώσατε και γράψτε μία διαφορετική λεζάντα.

	Αντικείμενο	Λεζάντα
1)		
2)		
3)		
4)		
5)		

7

Παρατήρησε το εισιτήριο εισόδου της Μαρίας.

α) Ποιο μουσείο επισκέφτηκε η Μαρία;

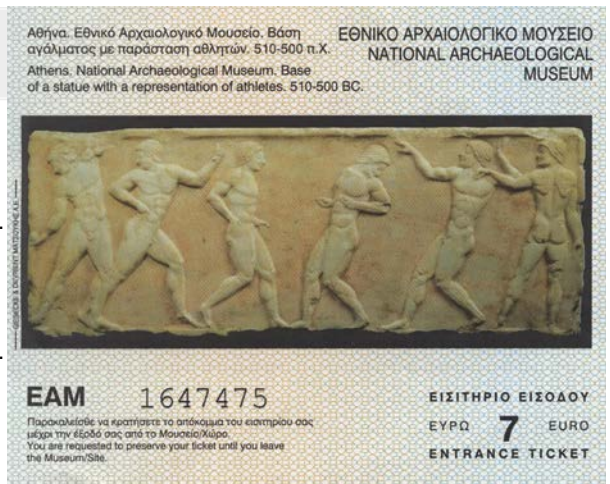
.....

β) Γιατί πλήρωσε 7 ευρώ;

.....

γ) Τι εκθέματα πιστεύεις ότι βρίσκονται εκεί;

.....

Το μουσείο αγαπημένων αντικειμένων της τάξης μου

Έχεις ακούσει όλες τις ιστορίες των ξεχωριστών αντικειμένων των συμμαθητών και των συμμαθητριών σου. Διαπίστωσης πως αντικείμενα, που για σένα μπορεί να μην έχουν αξία, είναι πολύ σημαντικά για τους φίλους σου. Αποκτούν ξεχωριστή αξία γιατί μας θυμίζουν μια ιδιαίτερη στιγμή της ζωής μας ή τα χρησιμοποιούμε μαζί με αγαπημένα μας πρόσωπα.

Μπράβο σας! Έχετε φτιάξει ένα ξεχωριστό μουσείο αγαπημένων αντικειμένων στην τάξη σας.

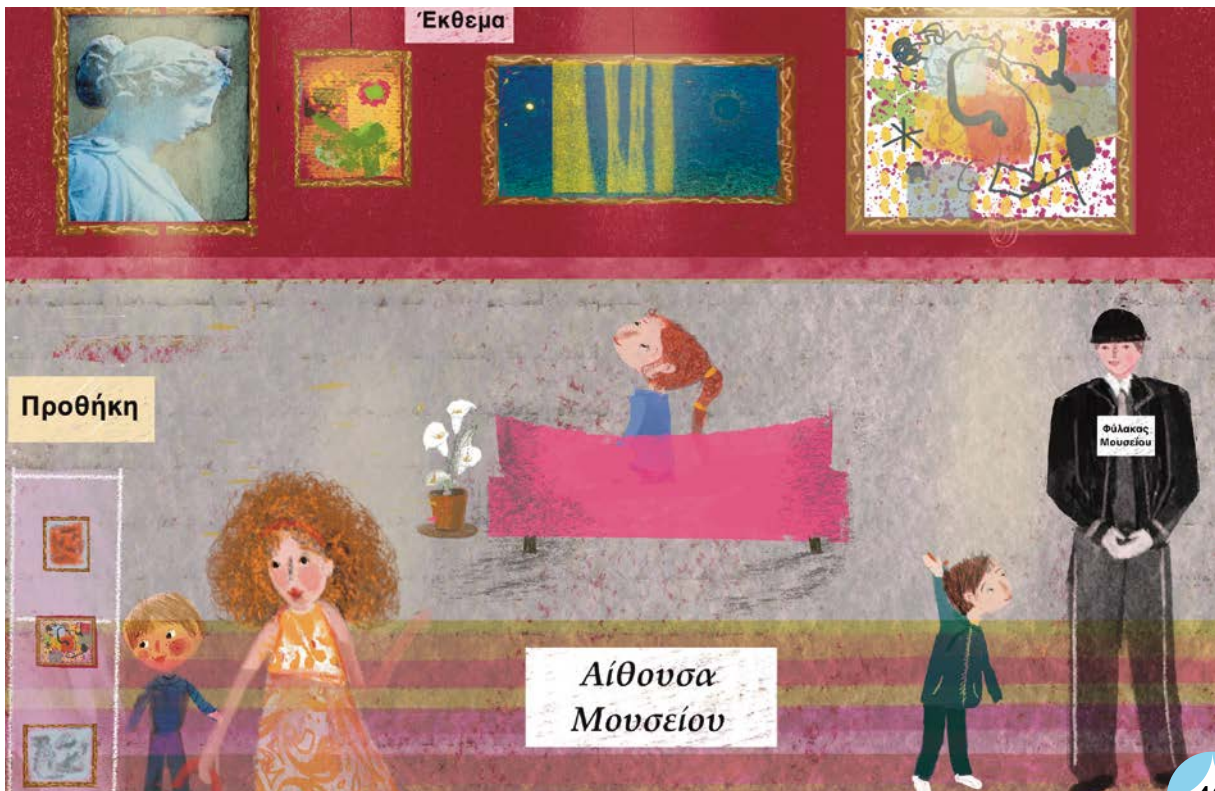

8

Αλήθεια, πώς θα αντιμετωπίζεις τα συγκεκριμένα αντικείμενα τώρα που γνωρίζεις την ιστορία τους;

- α) Με αδιαφορία, θα τα προσπερνώ χωρίς να τους δίνω καμία σημασία.
- β) Θα τα αγγίζω και θα τα κακομεταχειρίζομαι.
- γ) Θα τα σέβομαι και θα τα προσέχω.

Πάμε να περιηγηθούμε σε έναν άλλο χώρο με σημαντικά και μοναδικά αντικείμενα: το Μουσείο Ακρόπολης της Αθήνας.

9

Συζήτησε μαζί με την ομάδα σου για τα εκθέματα που είδατε. Σας εντυπωσίασε κάποιος; Γιατί;

10

Παρατήρησε τα παρακάτω εκθέματα που φιλοξενούνται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Στη συνέχεια, διάλεξε ένα από τα πέντε αντικείμενα, περιγράψε το στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριές σου για να μαντέψουν για ποιο έκθεμα μιλάς.

*Προσωπικό αρχείο
Μαρίας Παπαϊωάννου*

11

Τώρα περιγράψε γραπτά ένα από τα παραπάνω εκθέματα των φωτογραφιών. (Μπορείς να γράψεις για το είδος του, το μέγεθός του, τα χαρακτηριστικά του, τη διακόσμησή του, αν έχει χρώμα). Πού το χρησιμοποιούσαν;

.....

.....

12

Γιατί πιστεύεις ότι όλα αυτά τα αντικείμενα φυλάσσονται σε μουσεία;

.....

.....

.....

Πώς συμπεριφέρομαι μέσα σε ένα μουσείο;

Κάθε χώρος έχει τους δικούς του κανόνες για να λειτουργεί σωστά. Για να είναι η επίσκεψή μας ευχάριστη και ουσιαστική τόσο για εμάς όσο και για τους υπόλοιπους επισκέπτες, θα πρέπει να ακολουθούμε τους **κανόνες συμπεριφοράς σε ένα μουσείο**.

13

Ποιους από τους παρακάτω κανόνες νομίζεις ότι ακολουθούμε σε ένα μουσείο; Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.

- α) Δεν απομακρυνόμαστε από τους συνοδούς ή τους ξεναγούς μας.
 - β) Κινούμαστε μόνοι μας όπου επιθυμούμε μέσα στο μουσείο.
- α) Τρέχουμε και κινούμαστε βιαστικά μέσα στους χώρους ενός μουσείου.
 - β) Περπατάμε αργά και προσεκτικά μέσα στους χώρους ενός μουσείου.
- α) Δεν αγγίζουμε τα εκθέματα, ούτε τις προθήκες τους.
 - β) Μπορούμε να αγγίζουμε όποιο έκθεμα θέλουμε.
- α) Μιλάμε χαμηλόφωνα γιατί βοηθά εμάς και τους γύρω μας να συγκεντρωθούμε στην προσεκτική παρατήρηση των εκθεμάτων.
 - β) Μιλάμε και γελάμε δυνατά προσπερνώντας βιαστικά τα εκθέματα.
- α) Μπορώ να καταναλώνω ελεύθερα φαγητό και νερό μέσα σε ένα μουσείο.
 - β) Μέσα στον χώρο ενός μουσείου δεν επιτρέπεται να τρώμε.

14

Φτιάξε μαζί με την ομάδα σου στο παρακάτω πλαίσιο τους κανόνες συμπεριφοράς των επισκεπτών σε ένα μουσείο, όπως τους υπογράμμισες παραπάνω. Διακόσμησέ το, όπως θες.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15

Σάρωσε και ανακάλυψε τους κανόνες που δεν τηρούνται.

16

Διάβασε με την ομάδα σου τους παρακάτω κανόνες και απάντησε στις ερωτήσεις.

Φτάνω πάντα στην ώρα μου στο σχολείο καθαρός και περιποιημένος. Φροντίζω να έχω κάνει όλες τις εργασίες που μου είχε βάλει ο δάσκαλος.

Μπαίνω στην τάξη μου, χωρίς να σπρώχνω και να φωνάζω.

Είμαι υπεύθυνος/η για να διατηρείται το σχολείο μου καθαρό. Τα σκουπίδια τα πετάω στα καλάθια ή, αν είναι συσκευασίες, στους ειδικούς κάδους για ανακύκλωση.

Δεν παίρνω πράγματα που δεν είναι δικά μου.

Διατηρώ τις τουαλέτες καθαρές.

Στα διαλείμματα βγαίνω ήσυχα έξω και δεν τρέχω στις σκάλες.

- α) Για ποιον χώρο ισχύουν οι κανόνες που μόλις διάβασες;
- β) Γιατί πρέπει να φτάνεις στην ώρα σου στο σχολείο κάθε πρωί;
- γ) Ποιον κανόνα θεωρείς πιο σημαντικό για εσένα; Γιατί;

17

Υπάρχουν άλλοι κανόνες στο δικό σου σχολείο; Γράψε έναν εδώ.

.....

.....

18

Φτιάξε μαζί με την ομάδα σου έναν κατάλογο με τέσσερις κανόνες της δικής σας τάξης και αναρτήστε τον στον πίνακα ανακοινώσεων.

Δ. Επαναληπτική ενότητα

1

Σάρωσε για να ακούσεις το παραμύθι.

2

Αφού ακούσεις το παραμύθι υπογράμμισε τη σωστή απάντηση.

- **Το παραμύθι μάς μιλά**

α) για την καθημερινή ζωή ενός κοριτσιού.

β) για το πόσο σημαντικό είναι να είμαστε ο εαυτός μας και να σεβόμαστε τους άλλους ανθρώπους γύρω μας.

- **Με τους φίλους μας**

α) θα συμφωνούμε σε όλα.

β) θα συμφωνούμε κάποιες φορές και άλλοτε θα διαφωνούμε.

3

Συζήτησε μαζί με την ομάδα σου πώς καταλαβαίνετε τη φράση που ακούγεται στο παραμύθι: «Γιατί δε φτιάχτηκα για να 'μαι σαν εσένα ούτε κι εσύ για να 'σαι σαν εμένα».

Συμφωνούμε ότι διαφωνούμε

Στο παραμύθι *Είμαι εγώ και είμαι εδώ* άκουσες τα εξής λόγια: «**Γιατί δε φτιάχτηκα για να 'μαι σαν εσένα ούτε κι εσύ για να 'σαι σαν εμένα. Κάποτε θα συμφωνούμε κι άλλοτε θα διαφωνούμε**».

Όταν έχεις ισχυρή γνώμη για κάτι, είναι δύσκολο να ακούς ότι κάποιος διαφωνεί. Ωστόσο, πρέπει να βλέπεις τα πράγματα και από την πλευρά του άλλου, ακόμα και αν τελικά δεν αλλάξεις γνώμη.

Άκου

Πρόσεχε τι λέει ο άλλος και μην τον διακόπτεις ούτε να βιάζεσαι να μιλήσεις. Να επαναλαμβάνεις τα σημεία-κλειδιά για να του δείχνεις ότι ακούς αυτά που λέει.

Πες πώς νιώθεις

Όταν απαντάς, προσπάθησε να λες πράγματα, όπως: «Αυτή είναι πολύ ενδιαφέρουσα άποψη, αλλά εγώ διαφωνώ, επειδή...». Αν ο άλλος προσπαθεί να σε διακόψει, ζήτησέ του ευγενικά να περιμένει να τελειώσεις.

Δείχνε σεβασμό

Μη μειώνεις τον άλλον και μην απορρίπτεις τις απόψεις του με αρνητικά σχόλια. Προσπάθησε να καταλάβεις τους λόγους που αισθάνεται έτσι. Ίσως παίζουν ρόλο οι εμπειρίες που είχε στη ζωή του.

Μην το κάνεις προσωπικό

Να θυμάσαι... διαφωνείς με την άποψη. Μη θυμώνεις με τον συνομιλητή σου και ποτέ μην τον προσβάλλεις.

Κράτα την ψυχραιμία σου

Μπορεί να δυσκολεύεσαι να παραμείνεις ήρεμος όταν παθιάζεσαι ή εκνευρίζεσαι με κάτι. Αν νιώθεις ότι η κατάσταση γίνεται εκρηκτική, σταμάτα για λίγο την κουβέντα!

Δεν πρόκειται για νίκη ή ήττα

Δεν είναι υποχρεωτικό να συμφωνήσετε. Αυτό που οδηγεί σε έναν κόσμο καλύτερο και με μεγαλύτερη κατανόηση είναι να ακούμε τον άλλον και να σεβόμαστε τη γνώμη του.

Kelly Swift, *Πώς θα φτιάξουμε καλύτερο τον κόσμο*, Διόπτρα, 2020

4

Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Πρόσεχε τι λέει ο άλλος και μην τον διακόπτεις.		
Πρόσεχε τι λέει ο άλλος, αλλά μη δίνεις σημασία σε αυτά που λέει.		
Αν ο άλλος πάει να σε διακόψει, ζήτησέ του ευγενικά να περιμένει να τελειώσεις.		
Να απορρίπτεις τις απόψεις κάποιου με αρνητικά σχόλια.		
Μη θυμώνεις με τον συνομιλητή σου και ποτέ μην τον προσβάλλεις.		
Είναι υποχρεωτικό να συμφωνήσετε.		

5

Αντιστοίχισε τις παρακάτω φράσεις.

Άκου	■	■	να ακούμε τον άλλον και να σεβόμαστε τη γνώμη του.
Αν νιώθεις ότι η κατάσταση γίνεται εκρηκτική,	■	■	προσεκτικά τον συνομιλητή σου.
Αυτό που οδηγεί σε έναν κόσμο καλύτερο και με μεγαλύτερη κατανόηση είναι	■	■	σκέψου ότι μπορεί να έχει διαφορετικές εμπειρίες ζωής
Δεν είναι υποχρεωτικό	■	■	να συμφωνήσετε με τον συνομιλητή σου.
Μην προσβάλλεις τον συνομιλητή σου όταν έχει διαφορετική άποψη από εσένα	■	■	σταμάτα για λίγο την κουβέντα!

6

Γράψε στον παρακάτω κατάλογο μερικές συμβουλές ώστε να είσαι ένας καλός συνομιλητής που σέβεται τον άλλον, σύμφωνα με αυτά που διάβασες παραπάνω.

α)

β)

γ)

7

Τι θα πρέπει να αποφεύγω όταν συνομιλώ με κάποιον;

δ)

ε)

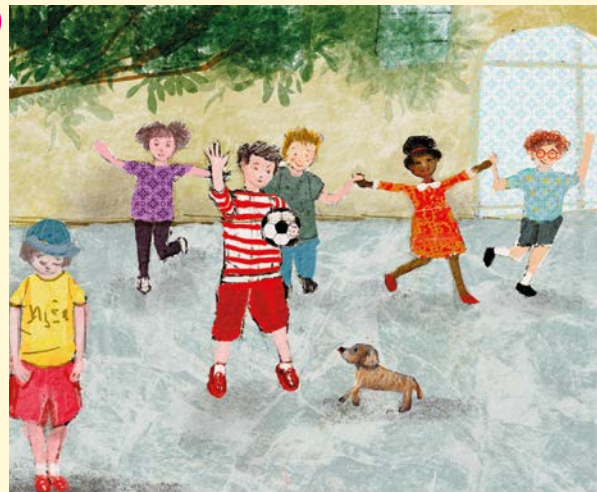
8

Παρατήρησε τις δύο εικόνες και γράψε μία λεζάντα για την καθεμία.

α)

β)

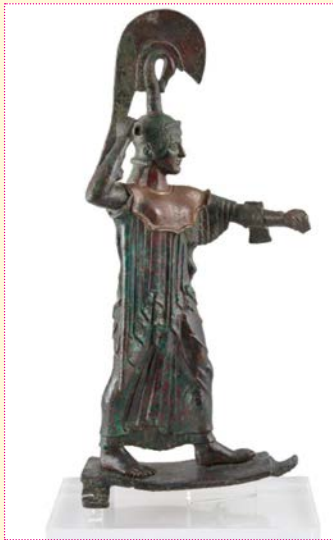

Στο Μουσείο της Ακρόπολης φιλοξενούνται τα παρακάτω εκθέματα.

9

Σάρωσε για να ακούσεις την περιγραφή ενός αγάλματος της θεάς Αθηνάς και κύκλωσε τη σωστή εικόνα.

Μουσείο Ακρόπολης

Αγάλματιο Αθηνάς Προμάχου

Μουσείο Ακρόπολης

Ανάγλυφο. Η «Σκεπτόμενη Αθηνά»

Μουσείο Ακρόπολης

Χάλκινη παράσταση Αθηνάς

10

Περίγραψε τη μεσαία εικόνα της θεάς Αθηνάς. Οι ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν.

α) Τι ρούχο φοράει; Τι έχει στο κεφάλι της;

.....

.....

β) Πώς είναι η στάση του σώματός της;

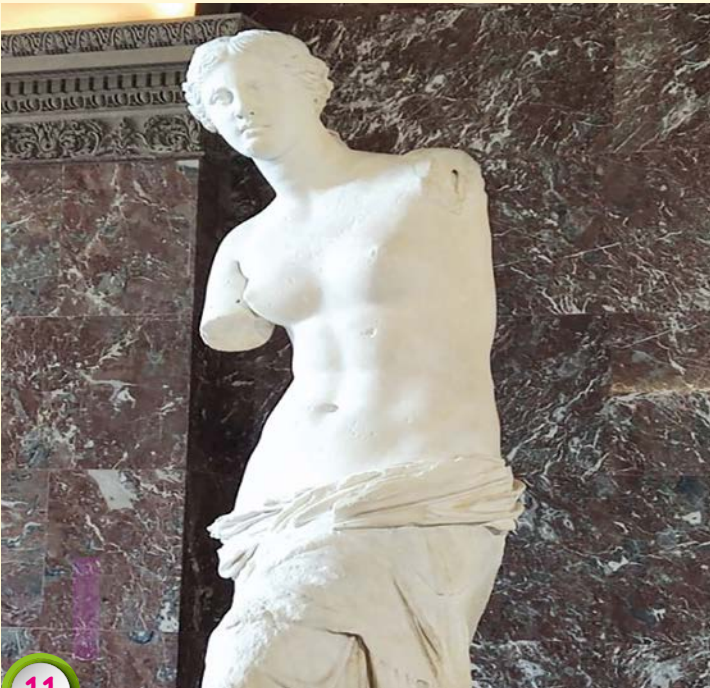
.....

.....

γ) Τι κρατά στα χέρια της;

.....

.....

Αφροδίτη της Μήλου

Αυτή είναι η Αφροδίτη της Μήλου. Ένα πανέμορφο ελληνικό άγαλμα που βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι. Δεν έχει κάποιο προστατευτικό τριχύρω του, οπότε οι επισκέπτες μπορούν να το παρατηρήσουν από πολύ κοντά.

11

Παρατήρησε την εικόνα. Ποιες ενέργειες ενός επισκέπτη πιστεύεις ότι βάζουν σε κίνδυνο το άγαλμα; Τι πρέπει να προσέχουμε;

.....

.....

.....

Σε αυτή την ενότητα έμαθα:	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Να μπαίνω στη θέση του άλλου.			
Να σχηματίζω έναν κατάλογο.			
Να δημιουργώ μια λεζάντα.			
Να περιγράψω αντικείμενα.			
Να ερμηνεύω συμπεριφορές.			
Να εξηγώ πληροφορίες.			

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

“ Σε αυτή την ενότητα θα μάθεις: ”

- Α. Επέτειος 28ης Οκτωβρίου
- Β. Επέτειος Πολυτεχνείου
- Γ. Γιορτή Χριστουγέννων
- Δ. Πρωτοχρονιά

Λέξεις-κλειδιά

κατοχή, δημοκρατία, ήθη και έθιμα Χριστουγέννων

- Να περιγράφεις μία εικόνα.
- Να περιγράφεις ένα πρόσωπο.
- Να εντοπίζεις πληροφορίες σε ένα κείμενο.
- Να γράφεις μία ευχή.
- Να εντοπίζεις τις πληροφορίες μίας αφίσας.
- Να διακρίνεις τα μέρη ενός ποιήματος.
- Να αναγνωρίζεις τα βασικά στοιχεία μίας επιστολής.

Γυναίκες της Πίνδου, Έκτορας Δούκας

© Βούλα Θεοχάρη Παπαιωάννου / Μουσείο Μπενάκη

Α. Επέτειος 28ης Οκτωβρίου

1

Παρατήρησε την εικόνα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποια πρόσωπα δείχνει η διπλανή φωτογραφία;
- β) Τι κάνουν; Τι φορούν;
- γ) Γιατί είναι ασπρόμαυρη η φωτογραφία;
- δ) Συζήτησε μαζί με την ομάδα σου τι μπορεί να είπαν τα πρόσωπα της φωτογραφίας.

Στρατιώτες στον πόλεμο

Ήταν ένα ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ. Στην Αθήνα αλλά και σε άλλες πόλεις όλοι ήξεραν πως ο πόλεμος δε θα αργούσε να φτάσει. Η **Ιταλία** ήθελε να κατακτήσει την Ελλάδα. Είχε στείλει, άλλωστε, και πράκτορες για να δουν από κοντά αν οι Έλληνες ήταν προετοιμασμένοι γι' αυτόν τον πόλεμο.

«ΕΠΙΤΕΘΕΙΤΕ!» «Η νίκη θα είναι εύκολη για μας!» Αυτά ήταν μόνο μερικά από τα μηνύματα που έστελναν στους δικούς τους, πίσω στην Ιταλία. Κι εκείνοι πανηγύριζαν. Και ετοιμάζονταν.

Οι Έλληνες, όμως, ήταν έτοιμοι. Δεν ήταν ο πρώτος πόλεμος στον οποίο θα έπαιρναν μέρος. Είχαν πολεμήσει για την πατρίδα τους πολλές φορές στο παρελθόν.

«**Τορπίλισαν την “Ελλη” στην Τήνο!**» Η είδηση έφτασε γρήγορα σε όλη την Ελλάδα. Υπήρχαν τραυματίες και νεκροί. Όλοι ήξεραν πως οι Ιταλοί το είχαν κάνει. Ο πόλεμος πλησίαζε...

Οι Έλληνες κοίταξαν ψηλά, στον ουρανό. Τα σύννεφα δε θα μπορούσαν να συγκρα-

τήσουν άλλο την μπόρα που ετοιμαζόταν να ξεσπάσει. Έτσι, φόρεσαν τις στρατιωτικές στολές τους.

Ήταν νύχτα όταν το κουδούνι στο σπίτι του ΠΡΩΘΥ-ΠΟΥΡΓΟΥ χτύπησε. Με τις πιτζάμες και τη ρόμπα, ο **Ιωάννης Μεταξάς** άνοιξε. Ο Ιταλός **πρέσβης** Γκράτσι τού έδωσε το έγγραφο που ζητούσε να περάσουν ελεύθερα οι Ιταλοί στρατιώτες τα ελληνοαλβανικά σύνορα. Εκείνος τον κοίταξε **κατάματα** και του απάντησε:

– ΟΧΙ!

Νωρίς το πρωί η ΣΕΙΡΗΝΑ άρχισε να χτυπά. Οι στρατιώτες φίλησαν τις μανάδες τους. Τις αγκάλιασαν σφιχτά. Ήξεραν πως μπορεί να μην τις ξαναέβλεπαν.

– Στο καλό και με τη **νίκη!** φώναζαν όλοι. Κι εκείνοι παρασύρθηκαν από το πλήθος. Κοίταξαν πίσω, αλλά διακρίνονταν μόνο τα λευκά μαντίλια, που ανέμιζαν.

Ο δρόμος για ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ήταν δύσκολος και μακρύς. Οι στρατιώτες, όμως, έφτασαν. Έβγαλαν το ντουφέκι τους και άρχισαν να πυροβολούν. Το χιόνι ήταν πολύ και έμπαινε στις αρβύλες τους.

Ο/Η πρεσβευτής ή ο πρέσβης/η πρέσβειρα είναι ανώτερος διπλωματικός αντιπρόσωπος μιας χώρας σε άλλη χώρα.

Τι σημαίνει η λέξη «κατάματα»;

- α) Κοιτάζω κάποιον κατευθείαν στα μάτια.
- β) Αποφεύγω να κοιτάξω κάποιον στα μάτια.

– Δεν αισθάνομαι τα πόδια μου! φώναζε ο ένας μετά τον άλλον.

Κάποιοι έκλαιγαν κρυφά. Κι εκεί που ο ΠΟΝΟΣ πήγαινε να τους λυγίσει, έρχονταν τα δέματα. Ένα γράμμα, ένα ζευγάρι κάλτσες, ένα κασκόλ και μπόλικη ελπίδα. Τα **μάτια** τους ξανάπαιρναν τη λάμψη που είχαν αρχικά. Το πρήξιμο στα πόδια υποχωρούσε μαγικά. Η φλόγα από τη φωτιά τώρα έκαιγε πιο δυνατά.

Βασίλης & Γιάννης Διακομανώλης,
Στρατιώτες στον πόλεμο (1940-1944), Μίνωας, 2020

2

Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις.

- α) Ποια χώρα ήθελε να κατακτήσει την Ελλάδα;
- β) Ποια είδηση έφτασε γρήγορα σε όλη την Ελλάδα;
- γ) Ποιος χτύπησε τη νύχτα το κουδούνι του πρωθυπουργού; Τι ζήτησε;
- δ) Για ποιον λόγο πιστεύεις ότι ηχούσαν οι σειρήνες;

3

Με ποιους τρόπους βοηθούσαν τους στρατιώτες οι υπόλοιποι Έλληνες;

.....

.....

.....

4

Βάλε στη σειρά τα γεγονότα.

	Νωρίς το πρωί η ΣΕΙΡΗΝΑ άρχισε να χτυπά.
	Η Ιταλία ήθελε να κατακτήσει την Ελλάδα.
	Οι στρατιώτες φτάνουν στα βουνά της Πίνδου.
	Ο τορπιλισμός της «Έλλης».
	Οι Έλληνες φόρεσαν τις στρατιωτικές στολές τους.
	Κι εκεί που ο ΠΟΝΟΣ πήγαινε να τους λυγίσει, οι υπόλοιποι Έλληνες έστειλαν βοήθεια στους στρατιώτες.
	Ο Μεταξάς απάντησε: ΟΧΙ.

5

Βάλε ✓ στο σωστό κουτάκι.

	Σ	Λ
Στην Αθήνα αλλά και σε άλλες πόλεις, όλοι ήξεραν πως ο πόλεμος θα αργούσε να φτάσει.		
Οι πράκτορες των Ιταλών ενημέρωναν τη χώρα τους πως θα νικήσουν εύκολα τους Έλληνες.		
Οι Ιταλοί τορπίλισαν το πολεμικό πλοίο «Έλλη» στο λιμάνι της Σύρου.		
Αργά το βράδυ, η ΣΕΙΡΗΝΑ άρχισε να χτυπά.		
Ο δρόμος για ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ήταν εύκολος και σύντομος.		

6

Παρατήρησε τον χάρτη των Κυκλάδων και κύκλωσε το νησί της Τήνου.

© <https://tinosecret.gr>

7

Σάρωσε για να παρακολουθήσεις ένα βίντεο για τον τορπιλισμό του καταδρομικού «Έλλη».

8

Σάρωσε για να επιλέξεις τις σωστές λέξεις.

9

Συζήτησε μαζί με την ομάδα σου τον λόγο που έφτιαξαν μνημείο για το καταδρομικό «Έλλη» στο λιμάνι της Τήνου.

Το μνημείο του καταδρομικού πλοίου «Έλλη» στο λιμάνι της Τήνου

© tinosecret.gr

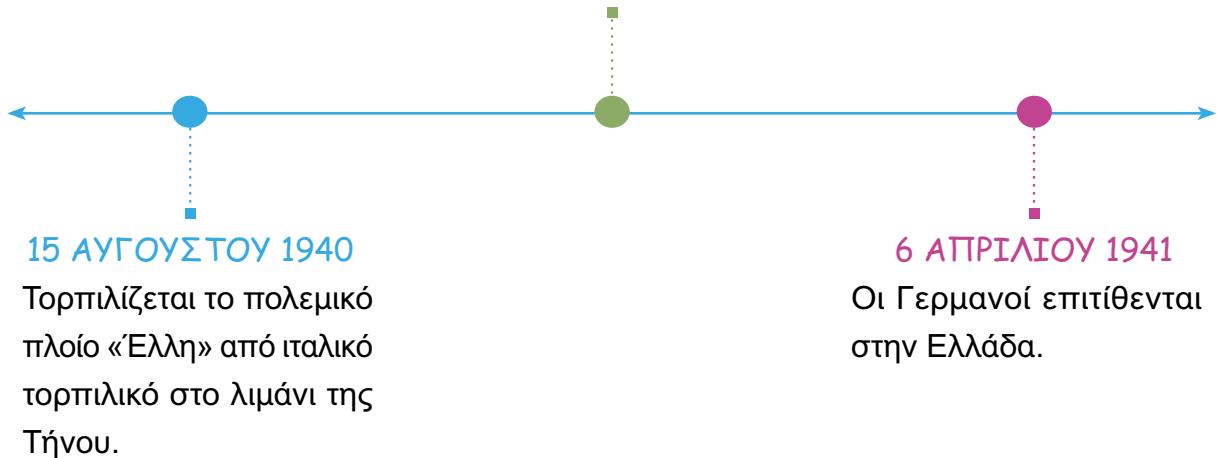

10

Παρατήρησε την ιστορική γραμμή. Ποια ιστορικά γεγονότα αναφέρει;

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Απορρίπτεται το ιταλικό τελεσίγραφο, κηρύσσεται ο ελληνοϊταλικός πόλεμος.

Οχτώβρης 1940

Ήταν η μέρα εικοσιοχτώ του Οχτώβρη του Σαράντα κι ήταν της μοίρας μας γραφτό στον νου μας να γραφτεί για πάντα.

Τη μέρα αυτή την ιερή ζητούν να μπουν οι Ιταλοί να πάρουν την Ελλάδα.
«ΟΧΙ!» φωνάζει ο λαός και σειέται¹ ο πάνω κόσμος
«ΟΧΙ!» φωνάζει κι ο στρατός και τρέμει ο κάτω κόσμος.

Ορμούν οι Έλληνες μπροστά σαν τίγρεις, σα λιοντάρια ακολουθούν αντρίκεια, ηρωικά κλεφτών κι αρματολών τα χνάρια.

Και πα στις Πίνδου τις κορφές σε διάσελα,² σε ρουμάνια³ της νίκης ακούστηκ' ιαχή να σκίζει τα ουράνια:
«αέρα! αέρα! αέρα!»
την πήρε ο άνεμος μακριά την πήγε πέρα ως πέρα.

Και μες στους πάγους, στον χιονιά στήσαν χορό της λευτεριάς του Διάκου τα εγγόνια χαρίσαν στους κατοπινοούς δόξα, τιμή αιώνια!

Γιάννης Τζήκας, *Απανθίσματα για τις σχολικές γιορτές*, Σύγχρονη σχολική ανθολογία, Ατραπός

11

Διάβασε το ποίημα «Οχτώβρης 1940» μεγαλόφωνα μαζί με την ομάδα σου.

12

Ποια μέρα ήταν γραφτό να μείνει χαραγμένη στη μνήμη των Ελλήνων για πάντα;

1. **σειόμαι:** τραντάζομαι
2. **διάσελο:** στενό πέρασμα ανάμεσα σε δύο λόφους
3. **ρουμάνι:** δάσος αδιάβατο λόγω πυκνής βλάστησης

13

Συμπλήρωσε τους στίχους.

Ορμούν οι Έλληνες μπροστά

της νίκης ακούστηκ' ιαχή
να σκίζει τα ουράνια:

.....

.....

.....

.....

Η ελληνική σημαία γιορτάζεται και τιμάται την παραμονή της επετείου του «ΟΧΙ», στις 27 Οκτωβρίου. Η ελληνική σημαία δεν είχε πάντα αυτή τη μορφή που όλοι γνωρίζουμε. Έχει μια μακρά ιστορία και μέσα στα χρόνια εμφανίζεται σε διάφορες παραλλαγές.

Αποτελείται από εννέα οριζόντιες και εναλλασσόμενες λευκές και κυανές (γαλάζιες) παράλληλες λωρίδες, καθώς και έναν λευκό σταυρό. Οι εννέα αυτές λωρίδες αντιστοιχούν στις συλλαβές της ελληνικής ιστορικής φράσης: «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ». Τα χρώματα της σημαίας μας συμβολίζουν το γαλανό της ελληνικής θάλασσας και το λευκό των κυμάτων, σύμφωνα με την επικρατέστερη άποψη. Ο σταυρός συμβολίζει την αφοσίωση των Ελλήνων στον Ορθόδοξο Χριστιανισμό.

Συγγραφική ομάδα

14

Παρακολούθησε το βίντεο για το πώς να ζωγραφίσεις μια ελληνική σημαία.

- Σημείωσε εδώ τα υλικά που θα χρειαστείς.

ΥΛΙΚΑ

.....

.....

15

Ζωγράφισε μαζί με την ομάδα σου την ελληνική σημαία και στολίστε την τάξη σας για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Β. Επέτειος Πολυτεχνείου

© Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων Ε΄ και ΣΤ΄ δημοτικού

© shutterstock.com

1

Παρατήρησε τον πίνακα του Πάμπλο Πικάσο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιο πρόσωπο βλέπεις;
- β) Τι κρατά στα χέρια του;
- γ) Τι φορά;
- δ) Έχει άλλα αντικείμενα γύρω του;

2

Δώσε έναν τίτλο στον πίνακα του Πικάσο. Στη συνέχεια, σάρωσε για να μάθεις τον τίτλο που του έδωσε ο δημιουργός του.

3

Το παιδί κρατά το περιστέρι με

- α) τρυφερότητα και ευαισθησία.
- β) θυμό και ένταση.

Το περιστέρι είναι το σύμβολο της ειρήνης, της αγνότητας και της ελπίδας.

© shutterstock.com

4

Γίνε καλλιτέχνης, εμπνεύσου από τον παραπάνω πίνακα και ζωγράφισε κι εσύ το δικό σου έργο τέχνης για την ειρήνη χρησιμοποιώντας τα χρώματα που σου αρέσουν.

5

Διάβασε το κομμάτι του κειμένου που ακολουθεί με τα πορτοκαλί γράμματα και συζήτησε μαζί με την ομάδα σου τι πιστεύετε ότι θα γίνει στη συνέχεια.

6

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το τραγούδι «Ο δρόμος» για να το ακούσεις μελοποιημένο.

«Η κυρα-Δημοκρατία»

Σε ένα μικρό χωριό έχουν διαλέξει οι κάτοικοι για αρχηγό την κυρα-Δημοκρατία. Η κυρα-Δημοκρατία ανοίγει τα μάτια της και το βλέμμα της χαϊδεύει τον κόσμο. Τα λόγια της, πάντα γλυκά, στάζουν ζάχαρη κι αγάπη. Τα χέρια της, μεγάλα και μακριά, ήταν για όλους μια ζεστή αγκαλιά. Όλοι την αγαπούν. Όλοι εκτός από τη Ρία. Η κυρία Ρία η Δικτατορία, που θα ήθελε εκείνη να ήταν αρχηγός, εκείνη κι άλλη καμία. Κι όλο καταστρώνει σχέδια...

Η κυρία Ρία η Δικτατορία μπαίνει ένα βράδυ ξαφνικά με τους είκοσι έναν φύλακές της στο σπίτι της κυρα-Δημοκρατίας.

Εκείνη την ώρα η κυρα-Δημοκρατία κοιμάται κι ονειρεύεται μια γιορτή με χιλιάδες μπαλόνια και ζεστούς λουκουμάδες. Οι φύλακες την πιάνουν στον ύπνο. Της δένουν τα μακριά της χέρια για να κλείσει η μεγάλη αγκαλιά της και τη φυλακίζουν στο υπόγειο της κυρίας Ρίας. Να μη βλέπει ουρανό, να την ξεχάσει το χωριό.

Έτσι, την άλλη μέρα, η κυρία Ρία έχει –όπως ήθελε– όλη την εξουσία. Αρχίζει να διατάζει, να φωνάζει και για όλα να γκρινιάζει. Παντού κρεμάει πινακίδες με εντολές:

Απαγορεύεται από δω...

Απαγορεύεται από κει...

Κι όποιος δε συμφωνεί... στη φυλακή.

Δεν είναι πια ζωή αυτή! Είναι μια τυραννία! Κάποιος φωνάζει δυνατά: «Δεν αντέχουμε άλλο! Θέλουμε πίσω την κυρα-Δημοκρατία!» Η Ρία τον στέλνει αμέσως εξορία, να ζήσει μακριά από το χωριό, και λέει: «Όλοι θα έχετε την ίδια **τιμωρία**, αν ξανακούσω να μιλάτε για τη Δημοκρατία!»

Όλοι θέλουν να τη διώξουν μακριά και να γλιτώσουν. Μα πώς; Ούτε ένα σχέδιο δεν μπορούν να καταστρώσουν, γιατί «απαγορεύονται» οι συγκεντρώσεις, οι συζητήσεις, οι μυστικές συναντήσεις.

Όσπου μια μέρα ένα μικρό παιδί, που βαρέθηκε να τραγουδάει τα ίδια τραγούδια, θυμήθηκε κάτι που οι άλλοι είχαν ξεχάσει:

**ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ, ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ,
ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΑΝΤΑ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΙ!**

Ήταν το τραγούδι της κυρα-Δημοκρατίας! Το βράδυ, πριν κοιμηθεί, το παιδάκι το ψιθύρισε στο δεξί αφτί της μαμάς του και στο αριστερό αφτί του μπαμπά του. Από τη μαμά και τον μπαμπά, σιγά σιγά, ψιθυριστά, το τραγούδι ταξίδεψε από στόμα σε στόμα σε όλο το χωριό. Κι όλοι μαζί θυμήθηκαν, όλοι μαζί κατάλαβαν, όλοι μαζί άρχισαν να ελπίζουν...

Μια νύχτα, την ώρα που η κυρία Δικτατορία και οι είκοσι ένας φύλακές της κοιμούνται βαριά, οι άνθρωποι ξυπνούν κι αρχίζουν να τραγουδούν. Βγαίνουν από τα σπίτια τους, μαζεύονται στην πλατεία και ενώνουν τις φωνές τους σαν μεγάλη χορωδία:

**ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ, ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ,
ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΑΝΤΑ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΙ!**

Κωνσταντίνα Αρμενιάκου, *Η κυρά Δημοκρατία*, Κέδρος, 2006

Διάβασε το κείμενο και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι έκανε η κυρα-Δημοκρατία όταν μπήκε ξαφνικά ένα βράδυ στο σπίτι της η κυρία Δικτατορία;
- β) Τι έκανε η κυρία Ρία η Δικτατορία, μόλις πήρε την εξουσία;
- γ) Τι φώναξε κάποιος δυνατά;
- δ) Ποια τιμωρία θα έχει όποιος μιλήσει για την κυρα-Δημοκρατία;

Γράψε στο πλαίσιο το τραγούδι της κυρα-Δημοκρατίας.

.....

.....

.....

Υπογράμμισε τη σωστή απάντηση, σύμφωνα με όσα διάβασες στο παραπάνω κείμενο.

- Σε ένα μικρό χωριό έχουν διαλέξει οι κάτοικοι για αρχηγό
 - α) την κυρα-Δημοκρατία.
 - β) την κυρία Δικτατορία.
 - γ) τους είκοσι έναν φίλους της κυρίας Δικτατορίας.

- Η κυρα-Δημοκρατία ανοίγει τα μάτια της και το βλέμμα της
 - α) καρφώνει με κακία τον κόσμο.
 - β) αγριεύει τα παιδιά.
 - γ) χαϊδεύει τον κόσμο.

- Όταν κάποιος φώναξε δυνατά: «Δεν αντέχουμε άλλο! Θέλουμε πίσω την κυρα-Δημοκρατία!» η Ρία η Δικτατορία τον έστειλε αμέσως
 - α) διακοπές.
 - β) για ψώνια.
 - γ) εξορία σε έναν μακρινό τόπο.

- Το βράδυ, πριν κοιμηθεί, το παιδάκι ψιθύρισε στο δεξί αφτί της μαμάς του και στο αριστερό αφτί του μπαμπά του
- α) ένα νανούρισμα.
- β) λόγια τρυφερά.
- γ) το τραγούδι της κυρα-Δημοκρατίας.
- Μια νύχτα, την ώρα που η κυρία Δικτατορία και οι είκοσι ένας φύλακές της κοιμούνται βαριά, οι άνθρωποι του χωριού
- α) πηγαίνουν έξω από το σπίτι της και τη χειροκροτούν.
- β) φεύγουν μακριά από το χωριό τους.
- γ) ξυπνούν, βγαίνουν από τα σπίτια τους και αρχίζουν να τραγουδούν όλοι μαζί στην πλατεία.

9

Ποιες εικόνες ταιριάζουν με τη Δημοκρατία και ποιες με τη Δικτατορία; Ένωσέ τις.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

10

Συμπλήρωσε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις: τιμωρία, τιμωρώ, τιμωρημένος, στη σωστή μορφή.

- α) Η κυρία Δικτατορία όποιον της αντιμιλούσε.
- β) Οι γονείς μου δε με βάζουν, όταν δεν ακολουθώ τους κανόνες του σπιτιού, αλλά μου εξηγούν με ήρεμο τρόπο το λάθος μου.
- γ) Ο παίκτης δε θα συμμετέχει στον ερχόμενο αγώνα ποδοσφαίρου την Κυριακή.

Γ. Γιορτή Χριστουγέννων

Αστέρι Θεϊκό

Τι φως και χρώμα κι ομορφιά
να σκόρπιζε το αστέρι
όπου στην κούνια του Χριστού
τους **Μάγους** έχει φέρει;

Ποιος άγγελος το διάλεξε για
τέτοιο ταχυδρόμο;
Τα άλλα τα αστέρια θα 'βλεπαν
τον φωτεινό του δρόμο
κι από τη ζήλεια θα 'τρεμαν...
Αστέρι, σε ποια χώρα
του απέραντού σου ουρανού
να λαμπυρίζεις τώρα;

Η παντοδύναμη **φθορά**
μην έσβησε το φως σου
ή μήπως είσ' αθάνατο
και εσύ, σαν το Χριστό σου;

Δεν κατεβαίνει η λάμψη σου
εδώ στα χώματά μας;
Για όλα τ' άστρα, αλίμονο!
δεν είναι η ματιά μας...

Τι φως και χρώμα κι ομορφιά
να σκορπίζει το αστέρι,
όπου στην κούνια του Θεού
τους **Μάγους** έχει φέρει;

Κωστής Παλαμάς

Τι σημαίνει η
λέξη «φθορά»;
α) Καταστροφή.
β) Επισκευή.

1

Παρατήρησε την παραπάνω εικόνα. Τι βλέπεις;

2

Αναζήτησε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια ενός ενήλικα το τραγούδι «Άστρο λαμπρό» για να το ακούσεις.

3

Αφού διαβάσεις το ποίημα, απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι σκόρπισε το θεϊκό αστέρι;
- β) Ποιος διάλεξε το αστέρι για οδηγό των μάγων;
- γ) Γιατί αυτό το αστέρι είναι θεϊκό;

4

Φτιάξε μαζί με την ομάδα σου κάρτες αστεριών για τους φίλους σας. Μην ξεχάσετε να γράψετε όμορφα λόγια και μια γλυκιά χριστουγεννιάτικη ευχή.

Αναζητώντας το Άστρο των Χριστουγέννων

Η Αθηνά βγήκε με τον μπαμπά της για τα τελευταία χριστουγεννιάτικα ψώνια. Στη βιτρίνα ενός μαγαζιού με παιχνίδια είδε την παρακάτω αφίσα.

– Μπαμπά, μπαμπά, κοίτα! Μια **αφίσα** για το Αστέρι των Χριστουγέννων!

– Σωστά, Αθηνά, είναι μια δράση του Αστεροσκοπείου Αθηνών για το **Άστρο** των Χριστουγέννων.

– Τι λες, θα μπορούσαμε να πάμε;

– Είμαι σίγουρος ότι θα τα καταφέρουμε!

5

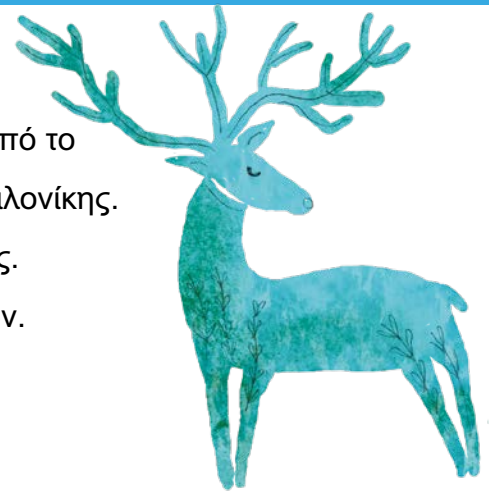
Παρατήρησε την παραπάνω αφίσα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιος διοργανώνει τη δράση για το Άστρο των Χριστουγέννων;
- β) Πότε θα πραγματοποιηθεί η δράση;
- γ) Πού θα πραγματοποιηθεί η χριστουγεννιάτικη δράση;

- Το δώρο κληρώνεται από το
 - α) Πλανητάριο της Θεσσαλονίκης.
 - β) Πλανητάριο της Αθήνας.
 - γ) Αστεροσκοπείο Αθηνών.

- Για να κάνει κάποιος κράτηση θέσης μπορεί
 - α) να τηλεφωνήσει.
 - β) να στείλει μήνυμα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
 - γ) να κλείσει εισιτήριο μέσω της ηλεκτρονικής ιστοσελίδας του Πλανητάρου.

Η μικρή αδελφή της Αθηνάς, η Έλενα, είναι μόλις τεσσάρων ετών και δεν μπορεί να παρακολουθήσει τη χριστουγεννιάτικη δράση του Αστεροσκοπείου.

“Όμιλος Φίλων
Δημοτικής Βιβλιοθήκης
Λεχαινών”

**Παιδική
Χριστουγεννιάτικη
Γιορτή**
με το κουκλοθέατρο
της Αναστασίας Ξηρομερίτου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ & ώρα 18:00μ.μ

Στο κτίριο **ΜΑΣΤΡΟΒΑΣΙΑΗ**
(στον πεζόδρομο της αγοράς)
Ιδανική για παιδιά
νηπιαγωγείου

Το βιβλιοπωλείο **ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ**
STORYLAND, το café **KAKTUS** και οι εκδόσεις
ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΣΤΙΚΕ σας προσκαλούν στην
παρουσίαση του νέου παιδικού βιβλίου
της Σταυρούλας Παγώνα

**Ο Κουρέας
των Χριστουγέννων**

Σάββατο 10 Δεκεμβρίου
και ώρα **17.00**

στο café **KAKTUS**
Ζερβού 3 • Δράμα

Ένα χριστουγεννιάτικο παραμύθι
που μοσχομυρίζει κολόνα
και γορίφολα...

ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΣΤΙΚΕ **Storyland**

Ώρα για
**ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ
ΠΑΖΑΡΙ**
στο 3ο Δημοτικό Σχολείο Γέρακα

Κυριακή 12 Δεκεμβρίου 2021, 10:00 - 14:00

* ΔΩΡΑ * ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
* ΔΡΩΜΕΝΑ ΕΚΠΑΙΞΗ 11:00-13:00

Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης θα τηρηθούν όλα τα πρωτόκολλα
μέτρια προστασίας σχετικά με τον Covid-19
Πληροφορίες: info@storyland.gr

6

Μελέτησε τις πληροφορίες στις τρεις αφίσες και πρότεινε σε ποια από τις τρεις εκδηλώσεις πιστεύεις πως θα ταίριαζε περισσότερο να πάει η αδελφή της Αθηνάς. Δικαιολόγησε την επιλογή σου.

7

Σάρωσε για να ακούσεις το παραμύθι *Πώς να πιάσεις ένα αστέρι*.

8

Αφού ακούσεις το παραμύθι, απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Τι ήθελε να πιάσει το αγόρι και γιατί;
- β) Τελικά, πραγματοποιήθηκε η επιθυμία του;
- γ) Ποια ώρα της ημέρας πίστευε το αγόρι πως ήταν πιο εύκολο να πιάσει το αστέρι; Γιατί;
- δ) Εσύ ποιον τρόπο θα επέλεγες για να φτάσεις ένα αστέρι στον ουρανό;
- ε) Τι θα έλεγες στο αστέρι που θα φώτιζε κάθε βράδυ το δωμάτιό σου με το φως του;

9

Σάρωσε για να απαντήσεις στις ερωτήσεις.

Δ. Πρωτοχρονιά

Αγαπημένη μου Νόρα,

Σ' ευχαριστώ για τα μπισκότα και το γάλα που μου άφησες δίπλα στο τζάκι. Το ταξίδι μου ήταν μεγάλο και έφτασα κουρασμένος και πεινασμένος στο σπίτι σου. Σ' ευχαριστώ που θυμήθηκες και τον Ρούντολφ και άφησες ένα καρότο και για εκείνον.

Θα βρεις το δώρο που μου ζήτησες κάτω από το δέντρο. Όλη τη χρονιά έδειξες την αγάπη σου στους ανθρώπους και φρόντισες τη φύση, σου αξίζει το μεγαλύτερο δώρο.

Ραντεβού την επόμενη Πρωτοχρονιά!

Με πολλή αγάπη

1

Σάρωσε για να ακούσεις το γράμμα με τη φωνή του Αϊ-Βασίλη.

2

Διάβασε το γράμμα και απάντησε τις ερωτήσεις.

- α) Ποιος έγραψε την **επιστολή**;
- β) Ποιος έλαβε την επιστολή;
- γ) Γιατί η Νόρα αξίζει το μεγαλύτερο δώρο;
- δ) Πότε επισκέπτεται το σπίτι της Νόρας ο Αϊ-Βασίλης;

Μια επιστολή έχει πάντα αποστολέα και παραλήπτη.

αποστολέας

Αϊ-Βασίλης
Χωριό του Αϊ-Βασίλη
Ροβανιέμι
96930
Φινλανδία

παραλήπτης

Για τη Νόρα...

Η Νύχτα των Χριστουγέννων

– Έλα, Σπαθάτε! Έλα, Αστεράτε!
 Κι εσύ, Κεραυνέ! Φτεροπόδαρε!
 Γοργοπόδαρε! Χρυσέ!
 Ντέιι, Γιοργαλή! Ντέιι, Χορευτή!
 Εμπρός, όλοι μαζί! Όλοι μαζί!
 Πάμε! Πάμε! Μη **χασομεράμε!**
 Στη στέγη ν' ανεβούμε! Στο σπίτι να μπούμε!

Σαν τα φύλλα τα ξερά, που ο αέρας τα σηκώνει,
 σαν ανάλαφρο πουλί, κόκκινο χαράς μπαλόκι.
 Ως τη στέγη του σπιτιού το ελκηθράκι ανεβαίνει
 και καλούδια φορτωμένο μες στην καμινάδα μπαίνει.

Άκου ποδοβολητά στις σκεπής τα κεραμίδια!
 Τα παιδιά θα τρελαθούνε με τα τόσα τα παιχνίδια! [...]

Ο Αϊ-Βασίλης είναι, αλήθεια,
 ντυμένος, όπως στα παραμύθια!
 Κατέβηκε απ' την καμινάδα, γέμισε στάχτες η γενειάδα,
 τα όμορφα ρούχα και το **δισάκι** του,
 τις μαύρες μπότες του και το σκουφάκι του.
 [...]

Κάτω απ' του δέντρου τα κλαδιά
 το σακούλι του ακουμπάει,
 βγάζει δώρα **γιορτινά** και από χαρά γελάει.

«Δισάκι»
 είναι:

ο διπλός
 σάκος που
 κρέμεται από
 τον ώμο.

Κλέμεντ Κλαρκ Μουρ,
Η Νύχτα των Χριστουγέννων, Πατάκης, 2011

3 Απάντησε στις ερωτήσεις.

- α) Ποιος μιλάει στην αρχή της ιστορίας;
- β) Ποιο είναι το μεταφορικό μέσο του Αϊ-Βασίλη;
- γ) Μπορείς να φανταστείς ποιο είναι το ταλέντο κάθε τάρανδου;

4 Το έλκνητρο του Αϊ-Βασίλη μοιάζει σαν

.....

.....

5 Ένωσε τις λέξεις του ποιήματος που ταιριάζουν.

μπαλόνι	■	■	φύλλα
κλαδιά	■	■	δώρο
ξερά	■	■	δέντρου
γιορτινό	■	■	χαράς
ανάλαφρο	■	■	σκεπής
στέγη	■	■	σπιτιού
κεραμίδια	■	■	πουλί

6 Η φράση «Τα παιδιά θα τρελαθούν με τα τόσα τα παιχνίδια!» σημαίνει ότι

- α) στα παιδιά δε θα αρέσουν καθόλου τα παιχνίδια.
- β) τα παιδιά θα εκπλαγούν και θα χαρούν πολύ με τα παιχνίδια.

7

Σάρωσε για να ακούσεις με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου το παραμύθι *Τα παλιά παιχνίδια*.

8

Στο παραμύθι που άκουσες, ο Λίνος ξεχώρισε τα παιχνίδια του σε τέσσερις διαφορετικούς σωρούς. Με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου συγκεντρώστε στην τάξη σας παιχνίδια που δε χρειάζεστε πια.

Ξεχωρίστε τα, όπως και ο Λίνος, σε τέσσερις σωρούς και καταγράψτε τα στις παρακάτω λίστες.

Στη συνέχεια, αποφασίστε τι θα κάνετε με τους σωρούς των παιχνιδιών που συγκεντρώσατε.

Τα σπασμένα

Αυτά που
επιδιορθώνονται

Αυτά που είναι
σχεδόν καινούργια

Αυτά που «δε
μου αρέσουν πια»

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Τώρα αποφασίστε τι θα κάνετε με τις τέσσερις ομάδες παιχνιδιών.

Αν θέλεις να φτιάξεις μπισκότα σαν αυτά που άφησε η Νόρα δίπλα στο τζάκι για τον Αϊ-Βασίλη, ακολούθησε την παρακάτω συνταγή.

Συνταγή για χριστουγεννιάτικα μπισκότα-δεντράκια

ΥΛΙΚΑ

150 γραμμάρια βούτυρο
75 γραμμάρια ζάχαρη
300 γραμμάρια αλεύρι
2 αβγά
1 κ.γ. μαγειρική σόδα
1 κ.γ. αλάτι
2 κ.γ. κανέλα
1 κ.γ. τζίντζερ σε σκόνη
καραμελάκια

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

1. Χτυπάμε τη ζάχαρη με το βούτυρο, μέχρι να αφρατέψει.
2. Ανακατεύουμε το αλεύρι, τη μαγειρική σόδα, το αλάτι, την κανέλα και το τζίντζερ.
3. Στη συνέχεια, προσθέτουμε ένα ένα τα αβγά και συνεχίζουμε να ανακατεύουμε αργά.
4. Βάζουμε τη ζύμη για μία ώρα στο ψυγείο.
5. Απλώνουμε τη ζύμη με τον πλάστη και, με τη βοήθεια ενός κουπάτ, την κόβουμε σε δεντράκια.
6. Στολίζουμε τα δεντράκια με τα καρμελάκια.
7. Ψήνουμε τα μπισκότα στους 160 βαθμούς σε προθερμασμένο φούρνο για 8-10 λεπτά.

	Πολύ 	Λίγο 	Καθόλου
Σε αυτή την ενότητα έμαθα:			
Να περιγράψω μία εικόνα.			
Να περιγράψω ένα πρόσωπο.			
Να βρίσκω πληροφορίες σε ένα κείμενο.			
Να γράφω μία ευχή.			
Να βρίσκω πληροφορίες σε μία αφίσα.			
Να διακρίνω τα μέρη ενός ποιήματος.			
Να αναγνωρίζω τα βασικά στοιχεία μίας επιστολής.			

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- έθιμο** κάθε εκδήλωση της κοινωνικής ζωής που διατηρείται και επιβάλλεται από τη συνήθεια και την παράδοση
- λαϊκή παράδοση** η μεταβίβαση ενός εθίμου σε κάποιον απόγονο
- παροιμία** λαϊκή φράση, η οποία επιγραμματικά εκφράζει μια αλήθεια για τη ζωή

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

- γνώμη** η άποψη που έχει διαμορφώσει κάποιος σχετικά με ένα θέμα
- δικαίωμα** απαίτηση που την επιτρέπει ένας άγραφος νόμος ή που την κατοχυρώνει ένας γραπτός νόμος
- έκθεμα** αντικείμενο το οποίο εκτίθεται σε δημόσια θέα
- περιγραφή** γραπτός ή προφορικός λόγος που περιγράφει κάποιον ή κάτι ή ένα γεγονός
- σύμβαση** νομικά κατοχυρωμένη συμφωνία μεταξύ προσώπων
- συμβουλή** γνώμη ατόμου που έχει γνώσεις, εμπειρία ή είναι ειδικός σε κάποιον τομέα
- τοιχογραφία** η τέχνη της διακόσμησης του τοίχου με ζωγραφικές παραστάσεις

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

- επέτειος** η ημέρα κατά την οποία συμπληρώνεται ένας χρόνος ή περισσότερα χρόνια από τότε που συνέβη συγκεκριμένο, σημαντικό ή αξιομνημόνευτο γεγονός
- Πρωτοχρονιά** η πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου, κυρίως ως γιορτή για την αρχή του νέου έτους

ΚΟΛΟΦΩΝΑΣ

